

«Евразия» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ

2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған
жыл бойынша

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі	3
Пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы есеп	6
Қаржылық жағдай туралы есеп	7
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп	8-9
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есеп	10-11
Қаржылық есептілікке ескертпелер	12-68

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі шектеулі серіктестік
Қазақстан, А25D6Т5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
+7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, А25D6Т5, Алматы,
пр. Достык, 180

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Евразия» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ Акционеріне және Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының елеулі тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Евразия» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ (әрі қарай, «Компания») қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, қаржылық есептілік Қаржылық есептілігінің халықаралық стандарттары жөніндегі Комитеті шығарған ҚЕХС стандарттарына (ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттары) сәйкес барлық елеулі қатынастарда Компанияның 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша қаржылық нәтижелерін және ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «*Қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі*» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлерге арналған әдеп кодексіне («БАХӘСК кодексі») және біздің қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Компанияға қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді аталған талаптар мен БАХӘСК кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Қаржылық есептілік үшін Компания басшылығы мен басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттарына сәйкес қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Қаржылық есептілікті дайындауда басшылық Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Компанияны жауып тастауға немесе оның операцияларын тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе одан басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдану үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Компанияның қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатымен, бірақ Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Компанияның үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін;

«Евразия» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ
Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі
3-бет

— қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз.

Біз басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға, тым болмағанда, аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ, біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері енетін аудиттің елеулі табуларын айтып білдіре отырамыз.

Аудиттің нәтижесі болып табылатын тәуелсіз аудиторлардың есебінің келісім жетекшісі:

Кузнецов А. А.
Келісім жетекшісі

Нездемковский С. В.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудитори
2014 жылдың 2 маусымында берілген
№ МФ-0000182 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанында берген мемлекеттік лицензияның №0000021

Дементьев С. А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
әрекет ететін Бас директоры

2025 жылдың 27 мамыры

мың теңге	Ескертпе	2024 ж.	2023 ж.
Сақтандыру шарттары бойынша түсім	5	29,491,706	23,804,941
Сақтандыру шарттары бойынша шығындар	6	(19,737,982)	(16,201,065)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза (шығыстар)/табыстар		(253,421)	138,905
Сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесі		9,500,303	7,742,781
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық табыстар	7	8,534,641	6,224,810
Өзге инвестициялық табыстар, таза	8	1,006,772	115,245
Таза (залал)/қаржы активтерінің құнсыздануынан болған залалды қалпына келтіру	9	(44,897)	5,413
Инвестициялық қызметтің нәтижесі		9,496,516	6,345,468
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар	10	(5,808,644)	(2,957,031)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық табыстар		11,107	14,035
Таза қаржылық нәтиже		(5,797,537)	(2,942,996)
Басқа операциялық шығындар	6	(7,232,188)	(2,735,419)
Пайыздық шығындар	7	(634,126)	(139,734)
Өзге шығыстар, нетто	11	(758,364)	(277,447)
Салық салуға дейінгі пайда		4,574,604	7,992,653
Табыс салығы бойынша шығын	12	(837,510)	(444,875)
Жылдық пайда		3,737,094	7,547,778
Табыс салығын шегергендегі басқа да жиынтық кіріс			
<i>Пайда немесе залал құрамына қайта жіктелген немесе кейіннен қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>			
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын борыштық құралдар:			
Әділ құнның таза өзгеруі		265,440	227,096
Пайда немесе залал құрамына ауыстырылған шама, нетто		-	(5,161)
Табыс салығын шегергендегі сақтандыру бойынша қаржы резервін өзгерту, нетто		(51,803)	(273,711)
Табыс салығын шегергендегі жыл ішіндегі басқа да жиынтық пайда / (залал)		213,637	(51,776)
Бір жылдағы жиынтық кірістің жиыны		3,950,731	7,496,002

Басқарма 6-дан 68-ке дейінгі бетте ұсынылған қаржылық есептілікті 2025 жылдың 27 мамырында мақұлдады:

С. Ж. Шандыбаев
Басқарма төрағасы

А. А. Тоқеева
Бас бухгалтер

Пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы есептің көрсеткіштерін осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қарастыру керек.

мың теңге	Ескертпе	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаттары және оның баламалары	13	17,602,084	4,198,296
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	14	2,203,297	2,139,622
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар:	15		
- Компанияның иелігінде тұрғандар		23,509,790	8,488,916
- «РЕПО» мәмілелері бойынша кепілге салынған		-	2,028,249
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар:	16		
- Компанияның иелігінде тұрғандар		55,983,685	42,879,317
- «РЕПО» мәмілелері бойынша кепілге салынған		2,910,623	2,570,029
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер		152,749	85,638
Ағымдағы салық активі		151,625	27,155
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	17	-	186,703
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер		45,904	291,950
Берілген қарыздар	18	335,750	-
Өзге активтер	19	354,770	425,608
Барлық актив		103,250,277	63,321,483
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	17	63,009,200	23,529,033
Сақтандыру шарттары бойынша алғытөлемдер		431,703	508,459
«РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	20	3,090,112	4,630,256
Өзге кредиторлық берешек	21	459,130	511,472
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттеме	12	2,326,720	1,502,161
Өзге міндеттемелер	19	708,481	404,982
Міндеттемелер барлығы		70,025,346	31,086,363
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	22 (a)	21,735,976	18,775,056
Қайта бағалау бойынша резерв		487,375	221,935
Сақтандыруға арналған қаржылық резерв		132,306	184,109
Бөлінбеген пайда		10,869,274	13,054,020
Меншікті капитал барлығы		33,224,931	32,235,120
Міндеттемелер мен меншікті капиталдың барлығы		103,250,277	63,321,483

Басқарма 6-дан 68-ке дейінгі бетте ұсынылған қаржылық есептілікті 2025 жылдың 27 мамырында мақұлдады:

С. Ж. Шандыбаев
Басқарма төрағасы

А. А. Тоқеева
Бас бухгалтер

Қаржылық жағдай туралы есептің көрсеткіштерін осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қарастыру керек.

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Бір жылдағы пайда	3,737,094	7,547,778
<i>Түзету:</i>		
Тозу және амортизация	31,266	18,225
Қаржы активтерінің құнсыздануынан таза шығын/(залалды қалпына келтіру)	44,897	(5,413)
Пайыздық кіріс	(8,534,641)	(6,224,810)
Пайыздық шығындар	634,126	139,734
Басқа инвестициялық табыстар	(949,545)	(130,280)
Негізгі құралдардың істен шығуынан болған пайда	(5)	(779)
Демалыс бойынша резервті есептеу	64,979	79,998
Табыс салығы бойынша шығыс	837,510	444,875
Айналым капиталындағы өзгерістерге дейінгі операциялық (залал)/пайда	(4,134,319)	1,869,328
Операциялық активтердің өзгеруі		
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	186,703	(186,703)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	246,662	(148,709)
Өзге активтер	70,838	2,239
Операциялық міндеттемелердің өзгеруі		
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	39,414,797	(2,416,022)
Сақтандыру шарттары бойынша алғытөлемдер	(76,756)	28,389
Өзге кредиторлық берешек	(52,342)	264,699
Өзге міндеттемелер	221,693	129,966
Операциялық қызметтен пайыздық және өзге де қаржылық табысқа және табыс салығын төлеуге дейінгі ақша қаражатының таза түсімі / (пайдаланылуы)	35,877,276	(456,813)
Алынған пайыздық кіріс	7,012,583	5,639,466
Төленген пайыздар	(666,068)	(101,401)
Төленген табыс салығы	(124,470)	(253,838)
Операциялық қызметтен ақшалай қаражаттың түсуі	42,099,321	4,827,414
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	(15,763,327)	(10,653,728)
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сату	4,049,360	900,000
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	-	(1,999,999)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	(20,024,742)	(10,612,648)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды өтеу	7,938,133	15,631,033
Берілген қарыздар	(327,463)	-
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(98,372)	(38,188)
Инвестициялық қызметте ақшалай қаражатты пайдалану	(24,226,411)	(6,773,530)

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есептің деректері оның ажырамас бөлігі болып табылатын осы қаржылық есептілікке ескертпелермен бірге қаралуға тиіс.

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
«РЕПО» мәмілелері бойынша алынған ақша қаражаты (20-Ескертпе)	205,762,903	39,787,047
«РЕПО» операциялары бойынша ақша қаражатының шығыстары (20-ескертпе)	(207,271,105)	(35,195,124)
Акциягерлік капиталының шығарылуынан түскен түсім (22(а)-ескертпе)	2,960,920	2,772,863
Төленген дивидендтер(22(в)-ескертпе)	(5,921,840)	(5,272,864)
(Пайдалану)/ақша қаражаттарының түсуі (в) / қаржылық қызметтен	(4,469,122)	2,091,922
Ақша қаражаттары мен оның баламасының таза артуы	13,403,788	145,806
Жыл басындағы жағдай бойынша ақша қаражаттары және оның баламалары	4,198,296	4,052,490
Жыл соңындағы жағдай бойынша ақша қаражаттары және олардың баламалары (13-ескертпе)	17,602,084	4,198,296

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есептің деректері оның ажырамас бөлігі болып табылатын осы қаржылық есептілікке ескертпелермен бірге қаралуға тиіс.

«Евразия» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ
 2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл бойынша меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есеп

мың теңге	Акционерлік капитал	Қайта бағалау бойынша резерв	Сақтандыруға арналған қаржылық резерв	Бөлінбеген салығы	Меншікті капитал барлығы
2023 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	16,002,193	-	457,820	10,779,106	27,239,119
Бір жылдағы жиынтық кірістің барлығы					
Бір жылдағы пайда	-	-	-	7,547,778	7,547,778
Басқа да жиынтық кіріс					
<i>Пайда немесе залал құрамына қайта жіктелген немесе кейіннен қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>					
Табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі	-	221,935	-	-	221,935
Табыс салығын шегергендегі сақтандыру бойынша қаржы резервінің таза өзгеруі	-	-	(273,711)	-	(273,711)
Басқа да жиынтық кіріс жиыны	-	221,935	(273,711)	-	(51,776)
Меншікті капиталдың құрамында тікелей көрсетілген меншік иелерімен жасалатын операциялар					
Шығарылған акциялар (22(а)-ескертпе)	2,772,863	-	-	-	2,772,863
Жарияланған және төленген дивидендтер(22(в)-ескертпе)	-	-	-	(5,272,864)	(5,272,864)
Меншік иелерімен жасалған барлық операциялар	2,772,863	-	-	(5,272,864)	(2,500,001)
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	18,775,056	221,935	184,109	13,054,020	32,235,120

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есептің деректері оның ажырамас бөлігі болып табылатын осы қаржылық есептілікке ескертпелермен бірге қаралуға тиіс.

«Евразия» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ
 2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл бойынша меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есеп

мың тенге	Акциянерлік капитал	Қайта бағалау бойынша резерв	Сақтандыруға арналған қаржылық резерв	Бөлінбеген салығы	Меншікті капитал барлығы
2024 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	18,775,056	221,935	184,109	13,054,020	32,235,120
Бір жылдағы жиынтық кірістің барлығы					
Бір жылдағы пайда	-	-	-	3,737,094	3,737,094
Басқа да жиынтық кіріс					
<i>Пайда немесе залал құрамына қайта жіктелген немесе кейіннен қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>					
Табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі	-	265,440	-	-	265,440
Табыс салығын шегергендегі сақтандыру бойынша қаржы резервінің таза өзгеруі	-	-	(51,803)	-	(51,803)
Бір жылдағы барлық басқа да жиынтық кірістер	-	265,440	(51,803)	-	213,637
Меншікті капиталдың құрамында тікелей көрсетілген меншік иелерімен жасалатын операциялар					
Шығарылған акциялар (22(а)-ескертпе)	2,960,920	-	-	-	2,960,920
Жарияланған және төленген дивидендтер(22(в)-ескертпе)	-	-	-	(5,921,840)	(5,921,840)
Меншік иелерімен жасалған барлық операциялар	2,960,920	-	-	(5,921,840)	(2,960,920)
2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	21,735,976	487,375	132,306	10,869,274	33,224,931

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есептің деректері оның ажырамас бөлігі болып табылатын осы қаржылық есептілікке ескертпелермен бірге қаралуға тиіс.

1 Есеп беретін кәсіпорын

(а) Ұйымдастырушылық құрылымы және қызметі

«Евразия» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «Компания») 2018 жылғы 19 қарашада өмірді сақтандыру жөніндегі акционерлік қоғам ретінде құрылған.

Қоғамның жалғыз акционері «Евразия» сақтандыру компаниясы» АҚ (бұдан әрі – Бас компания) болып табылады.

Компанияның Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі берген сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша қызметті жүзеге асыруға 2022 жылғы 28 желтоқсанда № 2.2.13 лицензиясы бар (лицензия № 2.2.50 2019 жылғы 4 наурызда алғаш рет алынған)

Компанияның негізгі қызметі – өмірді сақтандыру, жинақтаушы өмірді сақтандыру, аннуитеттік сақтандыру, жазатайым оқиғалардан сақтандыру, сондай-ақ қызметкердің енбек (қызметтік) міндеттерін орындау кезінде жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандырылуы («жұмыс берушінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру»).

Компанияның заңды мекенжайы: А15М1С3 Қазақстан Республикасы, Алматы қ. Марков көш., 32. Компанияның бас кеңсесі Алматы қаласында орналасқан, 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компанияның Қазақстан Республикасының аумағында 21 филиалы (2023 жылғы 31 желтоқсан: 21 филиалы) бар.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания басқа кәсіпорындардағы қатысу үлестеріне ие болмады.

2024 жылы компания қызметкерлерінің орташа саны 196 адамды құрады (2023 жыл: 143 адам).

(б) Қазақстанда қаржылық-шаруашылық қызметті іске асыру шарттары

Компания өз қызметін негізінен Қазақстан аумағында жүзеге асырады. Тиісінше, Компанияның бизнесіне дамушы нарықтың ерекшеліктері тән Қазақстанның экономикасы мен қаржы нарықтары әсер етеді. Құқықтық, салық және әкімшілік жүйелер дамуын жалғастыруда, алайда олардың талаптарын түсіндірудің екіұштылық тәуекелімен ұштасады, олар өзге де заңдық және фискалдық кедергілермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша проблемалар туғызады. Қазақстандық теңгенің құнсыздануы және әлемдік нарықтардағы мұнай бағасының құбылмалылығы да шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының белгісіздік деңгейін арттырды.

2022 жылдың ақпанында Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы әскери қақтығысқа байланысты бірқатар елдер Ресей Федерациясына қарсы санкциялар енгізді. Қақтығыстың әсері екі елдің экономикалық белсенділігіне ғана емес, жаһандық экономикаға да әсер етеді. Санкцияларды енгізу нәтижесінде әлемнің көптеген елдерінде шикізат пен азық-түлік тауарларының бағасы өсті, ресурстарды жеткізу арасындағы белгіленген байланыстар бұзылды, бағаларға инфляциялық әсер байқалды, сарапшылар сонымен қатар әлемдік өнеркәсіп үшін экономикалық салдарларды болжайды.

Ұсынылған қаржылық есептілік Қазақстандағы бизнесті жүргізу жағдайларының Компанияның қызметі мен қаржылық жағдайына қандай әсер тигізетіні туралы басшылықтың көзқарасын қамтып көрсетеді. Болашақ шаруашылықты жүргізу жағдайларының нақты әсері басшылықтың оларды бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

2 Есепке алу негіздері

(а) ҚЕХС-ке сәйкес келуі туралы мәлімдеме

Қоса беріліп отырған қаржылық есептілік халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі кеңес («ҚЕХС қаржылық есептілік стандарттары») шығарған ҚЕХС қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес дайындалды.

(б) Құнды анықтауға арналған база

Қаржылық есептілік әділ құн бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды және шарттарды орындау бойынша ақша ағындарын ескере отырып бағаланатын сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын және егер мүмкін болса, ШКҚМ-ды қоспағанда, нақты шығындар бойынша есепке алу қағидатына сәйкес дайындалады.

(в) Функционалдық валюта және есептілікті ұсыну валютасы

Компанияның функционалдық валютасы қазақстандық теңге (бұдан әрі - «теңге») болып табылады, ол Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола отырып, компания жүргізетін операциялардың көпшілігінің экономикалық мәнін және оның қызметіне әсер ететін соған байланысты мән-жайларды барынша жақсы көрсетеді. Қазақстандық теңге осы қаржылық есептіліктің деректерін ұсыну валютасы болып табылады.

Қаржылық есептіліктің барлық деректері мың теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектелген.

(г) Есептік бағалаулар мен кәсіби пайымдауларды пайдалану

ҚХЕС қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес қаржылық есептілікті дайындау бухгалтерлік есеп саясатының ережелері қалай қолданылатынына және активтер, міндеттемелер, табыстар мен шығыстар қандай сомада көрсетілетініне әсер ететін кәсіби пайымдауларды, болжамдар мен есептік бағалауларды басшылықтың пайдалануын талап етеді. Нақты нәтижелер пайдаланылған бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Жорамалдар мен олардың негізінде жасалған есептік бағалаулар оларды өзгерту қажеттілігі тұрғысынан үнемі талданады. Есептік бағалаулардағы өзгерістер осы бағалаулар қайта қаралған есепті кезеңде және көрсетілген өзгерістердің әсер еткен барлық кейінгі кезеңдерінде танылады.

Пайымдамалар

Есеп саясатының қағидаларын қолдану барысында қалыптасқан және қаржылық есептілігінде көрсетілген сомаға елеулі әсер еткен ең маңызды пайымдаулар туралы ақпарат келесі ескертулерде ұсынылған:

- 14, 15, 16 және 3(в)(i) ескертпелер – Қаржы активтерінің жіктелуі: активтер ұсталатын бизнес үлгісін бағалау.
- 17 және 3(а)(i)-ескертпелер – Сақтандыру келісім-шарттарының жіктелуі: шарттың елеулі сақтандыру тәуекелін беретіндігін бағалау.
- 17 және 3(а)(iii)-ескертпелер – сақтандыру шарттарын жинақтау деңгейі: шарттар портфельдерін сәйкестендіру және бастапқы тану сәтінде ауыртпалық болып табылатын шарттар топтарын және бастапқы тану сәтінде оларға қатысты олардың кейіннен ауыртпалық болуының елеулі ықтималдығы жоқ шарттарды айқындау.
- 17(г) және 3(а)(vi)-ескертпелер – сақтандыру шарттарын бағалау: қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулерді және шартта көзделген сақтандыру өтемінің бірліктерін бағалау әдістерін айқындау.

Жорамалдар мен бағалаудың белгісіздігі

Сақтандыру шарттарын бағалау кезінде жасалған жорамалдар туралы ақпарат 17(г)-ескертпеде қамтылады. Келесі негізгі жорамалдардағы өзгерістер 2025 жыл ішінде міндеттемелерді орындау бойынша ақша ағындарының маңыздылық деңгейін өзгерте алады. Алайда, бұл өзгерістер ШКҚМ-ны түзетеді және егер олар ауыр шарттардан туындамаса немесе болашақ қызметтерге қатысты болмаса, шарттардың баланстық құнына әсер етпейді:

- өмірді сақтандыру шарттары: өлім-жітім, сырқаттанушылық коэффициенттерімен, полис ұстаушының мінез-құлқымен байланысты болашақ ақша ағындары туралы болжамдар;
- өмірді сақтандырудан өзгеше сақтандыру түрлері бойынша шарттар: сақтандыру шығындарын дамыту туралы жорамалдар; және
- барлық шарттар: дисконттау мқлшерлемелері туралы болжамдар, соның ішінде өтімсіздік үшін кез-келген сыйлықақы.

3 Есепке алу саясатының маңызды ережелері

Төменде сипатталған есеп саясатының ережелері осы қаржылық есептілікте ұсынылған барлық есепті кезеңдерде Компания тарапынан бірізді түрде қолданылды, 2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша әрекет еткен кейбір сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары топтарынан басқа — бұл Компанияның ҚЕХС (IFRS) 17 стандартына көшкен күні болып табылады.

Кейбір сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары топтарына қатысты Компания 2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша шарттар топтарын айқындау, тану және бағалау үшін ҚЕХС (IFRS) 17 стандартына сәйкес өзгертілген ретроспективті тәсілді қолданды, себебі толық ретроспективті тәсілді қолдану іс жүзінде мүмкін болмады. Жаңа әдістерге мұндай көшу есепті күнге ШКҚМ шамасының қалай анықталғанына әлі де айтарлықтай әсер етеді. 3(a)(ix) ескертпені қараңыз.

(a) Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары

(i) Шарттардың жіктелуі

Компания елеулі сақтандыру тәуекелін қабылдайтын шарттар сақтандыру шарттары ретінде жіктеледі. Базалық сақтандыру шарттарымен байланысты елеулі сақтандыру тәуекелін беретін компания ұстайтын шарттар қайта сақтандыру шарттары ретінде жіктеледі. Сақтандыру шарттары да компанияны қаржылық тәуекелге ұшыратады.

Компания сақтандыру шарттарын келесі санаттардың біріне жіктейді:

- шығарылған сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары;
- ұсталатын қайта сақтандыру шарттары.

Сақтандыру шарттарын сәйкестендіру өлшемшарттары

Шығарылған шартты «сақтандыру шарты» ретінде жіктеу үшін Компания келесі шарттардың бір мезгілде орындалуын тексереді:

- елеулі сақтандыру тәуекелі шарт бойынша беріледі; және
- шартта көрсетілген сақтандыру жағдайы сақтанушы үшін жағымсыз салдарға әкеліп соғады.

Қайта сақтандыру шарттарын сәйкестендіру өлшемшарттары

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары үшін Компания шығарылған сақтандыру шарттарына қолданылатын бірдей өлшемшарттарды қолданады.

(ii) Сақтандыру және қайта сақтандыру шартының құрамдас бөліктерін бөлу

Шарттың қолданылу мерзімі басталған күні Компания сақтандыру немесе қайта сақтандыру шарттарынан мынадай құрамдастарды бөліп алады және оларды жеке қаржы құралдары ретінде ескереді:

- экономикалық сипаттамалары мен тәуекелдері негізгі шарттың сипаттамалары мен тәуекелдерімен тығыз байланысты емес және шарттары жеке құрал ретінде сақтандыру немесе қайта сақтандыру шартының анықтамасына жатпайтын шартқа енгізілген туынды құралдар; және
- ерекшеленетін инвестициялық құрамдас бөліктер: яғни сақтандыру құрамдас бөліктерімен тығыз байланыста болмайтын және ұқсас шарттары бар шарттар сол нарықта немесе сол юрисдикцияда бөлек сатылатын немесе сатылуы мүмкін инвестициялық құрамдас бөліктер.

Қандай да бір қаржы құралдары бойынша құрамдас бөліктерді бөлгеннен кейін Компания сақтандыру шарты бойынша қызметтер болып табылмайтын айырым тауарларды немесе қызметтерді беруге кез келген уәделерді бөліп көрсетеді және оларды сатып алушылармен жеке шарттар ретінде ескереді (яғни сақтандыру шарттары ретінде емес). Егер полис ұстаушы тауардан немесе қызметтен жеке немесе полис ұстаушыға оңай қол жетімді басқа ресурстармен бірге пайда көре алатын болса, тауар немесе қызмет ерекшеленеді. Егер осы тауарға немесе осы қызметке байланысты ақша ағындары мен тәуекелдер ақша ағындарымен және шарттағы сақтандыру құрамдастарымен байланысты тәуекелдермен тығыз байланыста болса және Компания тауарды немесе қызметті сақтандыру құрамдастарымен біріктіру бойынша елеулі қызмет көрсетсе, тауар немесе қызмет ерекшеленбейді және сақтандыру құрамдастарымен бірге есепке алынбайды.

Компанияның сақтандыру шарттарында шарттан бөлінуі тиіс ерекше инвестициялық құрамдас бөліктер, тауарлар немесе қызметтер жоқ. Ерекшеленбейтін құрамдас бөліктерге қатысты саясат ережелері 17-ескертпеде келтіріледі.

(iii) Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын біріктіру және тану

Сақтандыру шарттары бағалау мақсатында топтарға біріктіріледі. Сақтандыру шарттарының топтары әрқайсысында ұқсас тәуекелдерге ұшырайтын және бірлесіп басқарылатын сақтандыру шарттары бар сақтандыру шарттарының портфельдерін анықтау және әрбір портфельді жылдық когорттарға (яғни шығарылған жылдары бойынша), ал әрбір жылдық когортты келісімшарттардың табыстылығына қарай үш топқа бөлу арқылы айқындалады:

- бастапқы тану сәтінде ауыр болып табылатын шарттар;
- бастапқы тану кезінде олардың кейіннен ауыртпалыққа айналу ықтималдығы жоқ шарттар; және
- басқа шарттар (бар болса).

Компания жыл сайын шарттар шығарылған күндер бойынша когорттар құрады. Компания Шарттың шығарылған күнін келесі күндердің ең ертерегі деп санайды:

- сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру мерзімінің басталуы;
- полис ұстаушыдан бірінші төлемді төлеу мерзімі келетін күн; және
- ауыр шарттарға қатысты-бұл шарт ауыр болатын күн.

Заң немесе реттеуші талаптар ұйымның әртүрлі сипаттамалары бар полис ұстаушылар үшін әртүрлі тарифтерді немесе пайда деңгейлерін белгілеу практикалық мүмкіндігін белгілі бір жолмен шектегендіктен ғана әртүрлі топтарға кіретін бір портфолиодағы шарттар бір топқа кіреді.

Компания қайта сақтандыру шарттарының портфельдерін бастапқы тану кезіндегі сипаттамалар негізінде келесі топтарға бөледі:

- бастапқы тану кезінде таза пайдасы бар қайта сақтандыру шарттары;
- таза шығыстар және таза пайданың елеусіз ықтималдығы бар қайта сақтандыру шарттары;
- таза шығындар мен таза пайданың айтарлықтай ықтималдығы бар қайта сақтандыру шарттары.

Шығарылған сақтандыру шарттарына қатысты Компания келесі күндердің ең ертерегіне шығарылған шарттар тобын таниды:

- сақтандыру шарттары тобы бойынша сақтандыру өтеу кезеңінің басталуы;
- сақтандыру шарттарының тиісті тобында полис ұстаушыдан алғашқы төлемді төлеу мерзімі келетін күн; және
- ауыртпалықты шарттар тобына қатысты – бұл топ ауыртпалықты деп танылатын күн.

Егер шартта алғашқы төлемнің белгілі бір күні көзделмесе, онда осы Шарт бойынша полис ұстаушыдан алғашқы нақты төлемнің күні осындай күн болып есептеледі.

Шығарылған қайта сақтандыру шарттарына қолданылатын тәсілдер шығарылған сақтандыру шарттарына қолданылатын тәсілдерден ерекшеленбейді.

Шарт танылған кезде ол қолданыстағы шарттар тобына енгізіледі немесе егер шарт қолданыстағы топқа енгізу өлшемшарттарына сәйкес келмесе, ол келесі шарттар енгізілетін жаңа топ құрады. Шарттар топтары бастапқы тану кезінде қалыптастырылады және олардың құрамы барлық шарттар тобына енгізілгеннен кейін қайта қаралмайды.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары үшін Компания екі күннің ең ерте кезеңінің біреуінде ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының тобын таниды:

- қайта сақтандыру шарттары тобы бойынша сақтандыру өтеу кезеңінің басталуы; және
- егер қайта сақтандыру шарттарының тобына енгізілген тиісті қайта сақтандыру шарты осы күнге немесе оған дейін жасалған болса, Компания ауыртпалықты базалық сақтандыру шарттарының тобын танитын күн.

Компания пропорционалды қамтуды қамтамасыз ете отырып, ұсталатын қайта сақтандыру шарттары тобын тануды базалық сақтандыру шарты бастапқы танылған күнге дейін кейінге қалдырады, егер бұл күн ұсталатын қайта сақтандыру шарттары тобы үшін қамту мерзімінен кешірек болса.

(iv) Аквизициялық ақша ағындары

Аквизициялық ақша ағындары сақтандыру келісімшарттарының топтарына жүйелі және ұтымды әдісті қолдана отырып және шамадан тыс шығындар мен күш-жігерсіз қол жетімді барлық негізделген және расталған ақпаратты бейтарап талдау арқылы бөлінеді.

Егер акционерлік ақша ағындары келісімшарттар тобымен тікелей байланысты болса (мысалы, келісімшартты шығарған кезде өтелмейтін комиссия), онда олар осы топқа бөлінеді.

Егер аквизициялық ақша ағындары шарттар тобымен емес, сақтандыру шарттарының қоржынымен тікелей байланысты болса, онда олар жүйелі және тиімді әдісті пайдалана отырып, қоржын шеңберінде топтарға бөлінеді (17(г)-ескертпе).

Шарттардың тиісті тобы танылған сәтке дейін туындайтын аквизициялық ақша ағындары актив ретінде танылады. Аквизициялық ақша ағындары оларды төлеу кезінде немесе міндеттемені 17 ҚЕХС-тен (IFRS) бөлек стандартқа сәйкес тану қажет болған кезде пайда болады. Мұндай актив аквизициялық ақша ағындары бөлінген шарттардың әрбір тобы бойынша танылады. Активті тану осы акционерлік ақша ағындары тиісті сақтандыру келісімшарттарының тобын бағалауға енгізілген сәтте акционерлік ақша ағындарына қатысты толық немесе ішінара тоқтатылады.

Әрбір есепті күн үшін Компания пайдаланылған тарату әдісі үшін бастапқы деректерді анықтайтын болжамдардағы кез келген өзгерістерді көрсету үшін топтарға бөлінген сомаларды қайта қарайды. Топқа бөлінетін сомалар барлық шарттар топқа енгізілгеннен кейін қайта қаралмайды.

(v) **Шарт шеңбері**

Шарттар тобын бағалау кезінде осы топтағы әрбір шарт шеңберінде болатын, мынадай тәртіппен айқындалған барлық болашақ ақша ағындары ескеріледі.

Сақтандыру шарттары

Ақша ағындары сақтандыру шартының аясында болып саналады, егер олар есепті кезеңде әрекет ететін нақты құқықтар мен міндеттемелерге негізделген болса — яғни, Компания полис иесін сыйақы төлеуге міндеттей алатын немесе Компанияның қызмет көрсету бойынша нақты міндеттемесі бар кезең ішінде.

Қызмет көрсетудің нақты міндеті қашан аяқталады:

- Компанияның белгілі бір полис ұстаушы бойынша тәуекелдерді қайта бағалаудың практикалық мүмкіндігі бар және мұндай тәуекелдерді толық көрсететін тарифті немесе пайда деңгейін белгілей алады; немесе
- Компанияның осы Шартты қамтитын сақтандыру шарттарының портфелі бойынша тәуекелдерді қайта бағалаудың практикалық мүмкіндігі бар және ол осы портфель бойынша тиісті тәуекелді толық көлемде көрсететін тарифті немесе пайда деңгейін белгілей алады және сыйлықақыларды қайта бағалау жүзеге асырылатын күнге дейін тарифтеу кезінде тәуекелдерді қайта бағалау жүзеге асырылатын кезеңдерге жататын тәуекелдер ескерілмеді қайта бағалау күндері.

Тәуекелдерді қайта бағалау кезінде сақтандыру және қаржылық тәуекелдерді қамтуы мүмкін, бірақ шарттың қолданылу мерзімін қысқарту тәуекелін және шығындардың жоғарылау тәуекелін қамтымайтын Полис ұстаушылардан компанияға берілген тәуекелдер ғана ескеріледі.

Қайта сақтандыру шарттары

Ақша ағындары, егер олар Компания қайта сақтандырушыға соманы төлеуге міндетті немесе компанияның қайта сақтандырушыдан қызмет алуға жарамды құқығы бар есепті кезеңде қолданыстағы нақты құқықтар мен міндеттерге байланысты болса, сақтандыру шартының шеңберінде болады.

Қайта сақтандырушыдан қызметтерді алудың жарамды құқығы:

- оған берілген тәуекелдерді қайта бағалаудың практикалық мүмкіндігі бар және ол осындай тәуекелдерді толық көрсететін тарифті немесе пайда деңгейін белгілей алады; немесе
- сақтандыру қорғауды тоқтатуға жарамды құқығы бар.

Әрбір есепті күнге жағдай өзгерістерінің компанияның жарамды құқықтары мен міндеттеріне әсерін есепке алу үшін шарт шеңберін қайта бағалау жүргізіледі, сондықтан шарт шеңбері уақыт өте келе өзгеруі мүмкін.

(vi) **Бағалау**

Сақтандыру шарттары – бастапқы бағалау

Бастапқы тану кезінде Компания сақтандыру шарттары тобын келесі құрамдас бөліктердің жиынтығы ретінде бағалайды:(а) шарттарды орындауға қатысты ақша ағындары, олар болашақ ақша ағындарының есептік бағасын, ақша құнының уақыттық құнын және болашақ ақша ағындарымен байланысты қаржылық тәуекелдерді ескеретін түзетуді, сондай-ақ қаржылық емес тәуекел бойынша тәуекелдік түзетуді қамтиды; және (б) ШКҚМ (мүмкін болатын кіріс ұлғайтуы). Сақтандыру шарттары тобы бойынша шарттарды орындауға арналған ақша ағындары Компанияның өз міндеттемелерін орындамау тәуекелін есепке алмайды.

Сақтандыру шарттары тобына қатысты қаржылық емес тәуекел бойынша тәуекелдік түзету – бұл өзге бағалаулардан бөлек айқындалатын көрсеткіш және ол ұйымның қаржылық емес тәуекелге байланысты ақша ағындарының мөлшері мен мерзіміне қатысты белгісіздікке ұшырауы үшін талап ететін өтемақыны білдіреді (17(г)-ескертпесіне сәйкес).

Сақтандыру шарттары тобы бойынша ШКҚМ Компания осы шарттар бойынша қызмет көрсету шамасына қарай танитын табылмаған пайданы білдіреді. Егер сақтандыру шарттары тобы бастапқы танылған кезде келесі көрсеткіштердің жиынтығы: а) шарттарды орындауға қатысты ақша ағындары, (б) осы күні туындайтын кез келген ақша ағындары және (в) шарттар тобына байланысты ақша ағындарына қатысты бұрын танылған, бірақ осы күні танылуы тоқтатылған активтер немесе міндеттемелердің (оның ішінде (iv) тармақшаға сәйкес аквизициялық ақша ағындарына байланысты танылған активтер) құны таза ақша түсімі болып табылатын болса, онда бұл шарттар тобы ауыртпалықты шарттар тобы болып есептелмейді. ШКҚМ жағдайында, абсолютті мәнге тең шама ретінде бағаланады, бірақ ақша қаражатының таза ағынының белгісі бойынша керісінше, бұл бастапқы тану салдарынан табыстар мен шығындардың пайда болуына әкелмейді.

Егер осы шамалардың қосындысы ақша қаражаттарының таза шығуын білдірсе, онда топ ауыр келісімшарттар тобы болып табылады. Бұл жағдайда қаражаттың таза кетуі пайда немесе залал құрамындағы шығын ретінде танылады. Залал компоненті бұл таза ақша кетуінің сомасын көрсету үшін қалыптастырылады. Ол кейіннен табыстар мен шығыстар құрамында ауыртпалықты шарттар топтары бойынша залалдың қалпына келтірілуі ретінде танылады және сақтандыру кірісін есептеу кезінде есепке алынбайды (viii тармақшаны қараңыз).

17 (2022 жылғы 1 қаңтар) ҚЕХС-ке (IFRS) көшу күніне компания қолданатын тәсіл 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ШКҚМ шамасының қалай анықталғанына әлі де айтарлықтай әсер етеді. Түрлендірілген ретроспективті тәсілді қолдана отырып бағаланатын топтар үшін өтпелі күнге ШКҚМ шамасы қалай анықталғанына қатысты есеп саясатының ережелері туралы жалпыланған ақпарат 3(a)(ix) - ескертпеде келтіріледі.

Сақтандыру шарттары - кейінгі бағалау

Әрбір есепті кезең аяқталған күнгі сақтандыру шарттары тобының баланстық құны жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттеменің және туындаған сақтандыру шығындары бойынша міндеттеменің сомасы ретінде есептелуге тиіс. Өтелімнің қалған бөлігі бойынша міндеттеме (а) болашақ кезеңдерде ұсынылатын шарттар бойынша көрсетілетін қызметтерге қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарын және (б) осы күнге бағаланған шарттардың осы тобы бойынша кез келген қалған ШКҚМ-ны қамтиды. Пайда болған сақтандыру шығындары бойынша міндеттеме пайда болған сақтандыру шығындары мен төленбеген шығыстар үшін шарттарды орындау бойынша ақша ағындарын, соның ішінде орын алған, бірақ әлі жарияланбаған оқиғаларға қатысты сақтандыру шығындарын қамтиды.

Сақтандыру шарттары тобының шарттарын орындау бойынша ақша ағындары болашақ ақша ағындарының ағымдағы есептік бағалауларын, дисконттаудың ағымдағы мөлшерлемелерін және қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетудің ағымдағы есептік бағалауларын пайдалана отырып, есепті күнге бағаланады. Шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістер мынадай түрде танылады:

Болашақ кезеңдердің қызметтеріне қатысты өзгерістер	ШКҚМ-ға түзетілген (немесе егер топ ауыр шарттар тобы болып табылса, пайда немесе залал құрамында сақтандыру қызметтерінің нәтижелерінде танылған)
Ағымдағы немесе өткен кезеңдердің қызметтеріне қатысты өзгерістер	Пайда немесе залал құрамында сақтандыру қызметтерінің нәтижелерінде танылған
Ақшаның уақытша құнының, қаржылық тәуекелдің және олардағы өзгерістердің есептелген болашақ ақша ағындарына әсері	Сақтандыру шарттары бойынша Қаржылық кіріс немесе шығыс ретінде танылған

ШКҚМ шарттардың әрбір тобы бойынша әрбір есепті күнге мынадай түрде есептеледі:

Баланстық күн әрбір есепті күнге ШКҚМ-ны есепке ала отырып түзетілген жыл басындағы күнгі баланстық күн болып табылады:

- Топқа бір жыл ішінде қосылған кез келген жаңа шарттардың ШКҚМ;
- бастапқы тану кезінде айқындалған номиналды ақша ағындары бойынша дисконттау мөлшерлемелерін қолдана отырып есептелген, жыл ішінде ШКҚМ-ның баланстық құнына есептелген пайыздар;
- болашақ кезеңдердің қызметтеріне қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістер, келесі жағдайларды қоспағанда:
 - шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының шамасының кез келген ұлғаюы ШКҚМ-ның баланстық құнынан асады және бұл жағдайда асып кету сомасы пайда немесе залал құрамындағы шығын ретінде танылады және шығын құрамдас бөлігін жасайды ((viii) тармақшаны қараңыз); немесе
 - шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының шамасының кез келген азаюы бұрын пайда немесе залал құрамында танылған шығындарды қалпына келтіре отырып, шығын компонентіне жатады ((viii) тармақшаны қараңыз);
- кез-келген бағамдық айырмашылықтардың ШКҚМ-ға әсері; және
- жыл ішінде сақтандыру шарты бойынша қызметтер көрсету салдарынан сақтандыру бойынша түсім ретінде танылған сомалар ((viii) тармақшаны қараңыз).

Болашақ кезеңдердің қызметтеріне жататын шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістерге мыналар жатады:

- жыл бойына алынған сыйлықақыларға байланысты туындайтын, болашақ кезеңдердің қызметтеріне, сондай-ақ бастапқы тану кезінде анықталған дисконттау мөлшерлемелері арқылы есептелетін ақша ағындарына байланысты тәжірибеге негізделген түзетулер;
- ақшаның уақытша құнының, қаржылық тәуекелдің және олардағы өзгерістердің әсерінен туындайтын жағдайларды қоспағанда, бастапқы тану сәтінде айқындалған дисконттау мөлшерлемелерін пайдалана отырып есептелетін жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттеме бойынша болашақ ақша ағындарының келтірілген құнының есептік бағалауларындағы өзгерістер;
- (а) жыл басында төленеді деп күтілетін төлем ретінде айқындалатын, сондай-ақ осы күтілетін төлемге қатысты оны төлеуге дейінгі сақтандыру бойынша кез келген қаржылық кіріс немесе шығынды (viii тармақшаны қараңыз) қамтитын, жыл ішінде төленуі тиіс деп болжанатын инвестициялық құрамдас бөліктің; және (б) жыл ішінде төленуге жататын нақты инвестициялық құрамдас бөліктің арасындағы айырмашылық.
- болашақ кезеңдердің қызметтеріне жататын қаржылық емес тәуекелге тәуекел түзетулерінің өзгерістері.

Қайта сақтандыру шарттары

Қайта сақтандыру шарттарының тобын бағалау кезінде Компания тікелей қатысу шарттарынсыз сақтандыру шарттарын бағалау кезінде келесі өзгерістермен бірдей есеп саясатын қолданады.

Әрбір есепті кезең аяқталған күнгі қайта сақтандыру шарттары тобының баланстық құны қамтудың қалған бөлігі бойынша активтің және туындаған сақтандыру шығындары бойынша активтің сомасы ретінде есептелуге тиіс. Өтелімнің қалған бөлігі бойынша актив болашақ кезеңдерде алынатын шарттар бойынша көрсетілетін қызметтерге қатысты шарттарды орындау бойынша (а) ақша ағындарын және (б) осы күнге бағаланған шарттардың осы тобы бойынша кез келген қалған ШКҚМ-ны қамтиды.

Компания қайта сақтандырушының міндеттемелерді орындамау тәуекелін ескере отырып түзетілген базалық сақтандыру шарттары бойынша болашақ ақша ағындарының есептік келтірілген құнын бағалау үшін пайдаланылатын болжамдарға сәйкес келетін болжамдарды пайдалана отырып, болашақ ақша ағындарының есептік келтірілген құнын бағалайды. Қайта сақтандырушының міндеттемелерді орындамау тәуекелінің әсері әрбір есепті күнге бағаланады, ал міндеттемелерді орындамау тәуекелінің өзгеруінің әсері пайда немесе залал құрамында танылады.

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету бұл компанияның қайта сақтандырушыға беретін тәуекел мөлшері.

Қайта сақтандыру шарттары тобы бойынша ШКҚМ бастапқы танылған кезде қайта сақтандыру шарттарын сатып алудан таза шығындарды немесе таза пайданы білдіреді. Ол абсолюттік шамасы бойынша тең, бірақ шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының (а) белгісі бойынша қарама-қарсы жалпы сома ретінде бағаланады, (б) топқа жататын ақша ағындарына қатысты бұрын танылған кез келген активтерді немесе міндеттемелерді тануды тоқтату нәтижесінде туындайтын сома, (в) осыған байланысты туындайтын кез келген ақша ағындары күні және (г) осы күнге ауыр базалық шарттарды тану салдарынан пайда немесе залал құрамында танылған кез келген кіріс. Алайда, егер қайта сақтандыруды сатып алудың таза шығындары топты сатып алғанға дейін болған оқиғаларға қатысты болса, онда Компания мұндай шығындарды пайда немесе залал ретінде бірден таниды.

Баланстық күн әрбір есепті күнге ШКҚМ-ны есепке ала отырып түзетілген жыл басындағы күнгі баланстық күн болып табылады:

- Топқа бір жыл ішінде қосылған кез келген жаңа шарттардың ШКҚМ;
- бастапқы тану кезінде айқындалған номиналды ақша ағындары бойынша дисконттау мөлшерлемелерін қолдана отырып есептелген, жыл ішінде ШКҚМ-ның баланстық құнына есептелген пайыздар;
- ауыртпалықты базалық шарттар бастапқы танылған кезде жыл ішінде пайда немесе залал құрамында танылған табыс;
- көрсетілген қалпына келтіру қайта сақтандыру шарттарының тобы бойынша шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруі болып табылмайтын шамада залалды өтеу компоненті бойынша қалпына келтірілген сомалар;
- шарттарды орындауға қатысты ақша ағындарындағы, болашақ кезеңдерге көрсетілетін қызметтерге байланысты өзгерістер, олар бастапқы тану сәтінде айқындалған дисконттау мөлшерлемесі бойынша бағаланады, бұл ретте егер бұл өзгерістер ауыртпалықты базалық шарттарға жатқызылған ақша ағындарындағы өзгерістер нәтижесінде туындаса, онда олар табыстар мен шығыстар құрамында танылады және залалды өтеу компонентін қалыптастырады немесе түзетеді.
- кез-келген бағамдық айырмашылықтардың ШКҚМ-ға әсері; және
- сақтандыру шарты бойынша қызметтерді бір жыл ішінде алу салдарынан пайда немесе залал құрамында танылған сомалар.

(vii) Шартты тануды тоқтату және өзгерту

Компания шартты өтелген кезде, яғни сақтандыру шартында көзделген міндеттеме мерзімі өткеннен кейін тоқтатылған, орындалған немесе жойылған кезде тануды тоқтатады.

Егер оның шарттары өзгертілген болса, Компания шартты тануды тоқтатады, егер жаңа шарттар әрдайым болған болса, Шарттың есебі айтарлықтай өзгертін еді, бұл жағдайда өзгертілген шарттарды ескере отырып, жаңа шарт танылады. Егер Шартты өзгерту тануды тоқтатуға әкелмесе, онда Компания өзгерту нәтижесінде ақша ағындарындағы өзгерістерді шартты орындау бойынша ақша ағындарының есептік бағалауындағы өзгерістер ретінде қарастырады.

СБНТ әдісі қолданылмайтын шарттар тобына кіретін сақтандыру шартының танылуы тоқтатылған кезде:

- осы топқа тағайындалған келісімшарттарды орындау бойынша ақша ағындары топта танылуы тоқтатылған құқықтар мен міндеттерге байланысты ақша ағындарын болдырмау үшін түзетіледі;
- Шарттардың осы тобы бойынша ШКҚМ, мұндай өзгерістер шығын компонентіне жатқызылған жағдайларды қоспағанда, шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының өзгерістерін ескере отырып түзетіледі; және
- сақтандыру шарты бойынша күтілетін қалған қызметтер бойынша сақтандыру бірліктерінің саны топтағы сақтандыру бірліктерін тануды тоқтатуды көрсету үшін түзетіледі ((viii) тармақшаны қараңыз).

Егер тануды тоқтату шарттарды өзгертумен байланысты болса, онда ШКҚМ, егер Компания өзгеріске байланысты есептелген кез келген қосымша сыйлықақыны шегергенде, өзгеріс күніне жаңа шарттармен шарт жасаса, есептелетін сыйлықақыны ескере отырып түзетіледі. Танылған жаңа шарт өзгерген күні Компания шарт талаптарының өзгеруіне байланысты қосымша есептелген сыйлықақыны шегергенде, ол әдетте есептейтін сыйлықақыны алады деген жорамалды ескере отырып бағаланады.

(viii) Ұсыну

Актив болып табылатын шығарылған сақтандыру шарттары портфельдері мен міндеттеме болып табылатын шығарылған сақтандыру шарттары портфельдері, сондай-ақ актив болып табылатын ұсталған қайта сақтандыру шарттары портфельдері мен міндеттеме болып табылатын ұсталған қайта сақтандыру шарттары портфельдері қаржылық жағдай туралы есепте жеке-жеке көрсетіледі. Шарттар тобы танылғанға дейін туындаған ақша ағындарына байланысты танылған кез келген активтер немесе міндеттемелердің баланстық құны (оның ішінде (iv) тармақшаға сәйкес аквизициялық ақша ағындарына қатысты танылған кез келген активтер) тиісті шарттар портфельінің баланстық құнына қосылады.

Компания сақтандыру шарттары бойынша түсімдер мен сақтандыру қызметтері бойынша шығыстарды қамтитын сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесіне (а) пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы есепте танылған сомаларды бөлшектейді; және (б) сақтандыру шарттары бойынша қаржылық табыстар немесе шығыстар.

Қайта сақтандыру шарттары бойынша табыстар немесе шығыстар сақтандыру шарттары бойынша табыстардан немесе шығыстардан бөлек ұсынылады. Сақтандыру шарттары бойынша қаржылық табыстардан немесе шығыстардан өзгеше қайта сақтандыру шарттары бойынша табыстар мен шығыстар сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесінің құрамында «қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар» ретінде нетто-негізде ұсынылады.

Компания қаржылық емес тәуекел бойынша тәуекелдік түзетудегі өзгеріс мөлшерін сақтандыру қызметін көрсету нәтижесіне жататын сомаға және сақтандыру шарттары бойынша қаржылық табыстар немесе шығыстарға жататын сомаға бөлмейді. Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетудің өзгеруінің барлық шамасы сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесінің бөлігі ретінде ескеріледі.

Сақтандыру шарттары бойынша түсімдер мен сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар инвестициялық құрамдас бөлікті қамтымауға тиіс және мынадай түрде танылады.

Сақтандыру шарттары бойынша түсім

Компания сақтандыру шарттары бойынша түсімді өзінің орындау міндеттерін орындау шамасына қарай, яғни сақтандыру шарттарының топтары бойынша қызметтер көрсету шамасына қарай таниды. СБНТ-ны қолдана отырып бағаланбайтын шарттарға қатысты, сақтандыру шарттары бойынша әр жыл үшін ұсынылатын қызметтерге жататын түсім - бұл жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттеменің өзгеруінің жалпы мөлшері, ол Компания өтемақы алады деп күткен қызметтерге жатады және келесі баптарды қамтиды:

- Ұсынылған сақтандыру бірліктерін ескере отырып бағаланатын ШКҚМ босату (төмендегі «ШКҚМ босату» бөлімін қараңыз).

- Ағымдағы кезеңде ұсынылатын қызметтерге жататын қаржылық емес тәуекелге тәуекел түзетулерінің өзгерістері.
- Жыл ішінде туындаған сақтандыру шығындары және сақтандыру қызметтері бойынша басқа да шығыстар, әдетте, жылдың басында күтілетін сомалар ретінде бағаланады. Оларға шарттар тобы бастапқы танылған күнгі ((vi) тармақшаны қараңыз) аквизициялық ақша ағындарынан өзгеше ақша ағындарына қатысты активтерді тануды тоқтату нәтижесінде туындаған сомалар жатады, олар сақтандыру шарттары бойынша түсім және осы күнге сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар ретінде танылады.
- Басқа сомалар.

Сонымен қатар, Компания аквизициялық ақша ағындарын қалпына келтіруге арналған сыйлықақылардың бір бөлігін уақыттың өтуіне жүйелі түрде әр есепті кезеңге жатқызады. Компания шарттардың тиісті тобын бастапқы тану кезінде айқындалған дисконттау мөлшерлемелері бойынша есептелген пайыздарды ескере отырып, сақтандыру шарттары бойынша түсім ретінде және сақтандыру шарттары бойынша шығыстар сияқты соманы жатқызылған соманы таниды.

ШКҚМ шығарылымы

Әрбір жылы сақтандыру шарттары бойынша кіріс құрамында танылатын сақтандыру шарттары тобы бойынша ШКҚМ (мүмкін болатын кіріс) сомасы келесідей айқындалады: аталған топтағы сақтандыру қамту бірліктерін анықтау, есепті кезеңнің соңында (кез келген тануға дейін) қалған ШКҚМ-ны ағымдағы жылы ұсынылған және болашақта ұсынылады деп күтілетін әрбір сақтандыру қамту бірлігіне теңдей бөлу, және жыл ішінде ұсынылған қамту бірліктеріне бөлінген ШКҚМ сомасын пайда немесе залал құрамында тану. Сақтандыру қамтуының бірліктер саны - бұл осы топқа кіретін шарттар бойынша ұсынылған сақтандыру қызметінің көлемін білдіреді. Ол әрбір шарт бойынша ұсынылатын пайда мөлшері мен күтілетін сақтандыру қамту кезеңіне негізделген талдау арқылы анықталады. Сақтандыру қамту бірліктері әр есепті күні қайта қаралып, жаңартылып отырады.

Сақтандыру шарттары бойынша көрсетілетін қызметтер қамтуды қамтиды. Сонымен қатар, жинақтаушы өмірді сақтандыру шарттары мен зейнетақы аннуитеті шарттары бойынша да полис иесіне инвестициялық табыс әкелу мақсатында инвестициялық қызметтер көрсетілуі мүмкін. Алайда бұл – тек инвестициялық құрамдас бөліктің болуы және полис иесінің белгілі бір соманы алу құқығы болған жағдайда ғана жүзеге асады (мысалы, шарт бұзылған кезде полистің сатып алу сомасын алу құқығы).

Сақтандырудың күтілетін кезеңі шарттардың қолданылу мерзімінің қысқаруы мен күшін жоюдың күтулерін, сондай-ақ сақтандыру жағдайларының күтілетін сақтандыру өтеу кезеңіне әсер ететін дәрежеде басталу ықтималдығын көрсетеді.

Залал компоненттері

СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттарға қатысты Компания ауыр сақтандыру шарттарының тобына қатысты жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттеме құрамындағы шығын құрамдас бөлігін айқындайды. Залал компоненті кейіннен ауыр шарттар бойынша шығындарды қалпына келтіру ретінде пайда немесе залал құрамында ұсынылатын және пайда болған кезде сақтандыру шарттары бойынша түсім құрамынан шығарылатын шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының сомаларын айқындайды. Шарттарды орындауға байланысты ақша ағындары туындаған кезде, олар жүйелі түрде залал компонентін шығарып тастау арқылы залал компоненті мен қалған қамту бөлігіндегі міндеттеме арасында бөлінеді.

Жүйелілік жыл басындағы (немесе шарттар тобы жылдың ішінде алғаш рет танылған жағдайда — бастапқы тану сәтіндегі) болашақ ақша қаражатының шығуын есептік түрде дисконтталған құны мен қаржылық емес тәуекелге арналған тәуекелдік түзету сомасының жалпы есептік бағасына қатысты залал компонентінің арақатынасы ретінде айқындалады.

Болашақ кезеңдердің қызметтеріне қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістер тек залал компонентіне ғана қатысты. Егер залал компоненті осы компонент нөлге тең болғанға дейін азаятын болса, шығын компонентіне жатқызылған соманың кез келген асып кетуі шарттар тобы бойынша жаңа ШКҚМ жасайды.

Сақтандыру шарттары бойынша шығындар

Сақтандыру шарттары бойынша шығыстар пайда немесе залал құрамында негізінен пайда болуына қарай танылады. Олар инвестициялық компоненттердің төлемдерін алып тастайды және келесі баптарды қамтиды:

- *Сақтандыру шарттары бойынша туындаған сақтандыру шығындары және өзге де шығыстар.*
- *Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы:* жыл ішінде танылған сақтандыру шарттары бойынша түсім сомасына тең, бұл аквизициялық ақша ағындарын қалпына келтіруге жатады.
- Ауыр шарттар бойынша залалдар және осындай залалдарды қалпына келтіру.
- Ақшаның уақытша құнының, қаржылық тәуекелдің және олардағы өзгерістердің әсерінен туындамайтын туындаған сақтандыру шығындары бойынша міндеттемелер бойынша түзетулер.

Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар

Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар қайта сақтандырушылардан алынған сомаларды шегергендегі қайта сақтандыру бойынша төленген сыйлықақыларды жатқызуды білдіреді.

Компания қайта сақтандыру бойынша төленген сыйлықақыларды қайта сақтандыру шарттары тобынан шарттар бойынша қызметтер алу шамасына қарай пайда немесе залал құрамында бөлу сомаларын таниды. Әрбір кезең үшін алынған қызметтерге жататын төленген қайта сақтандыру сыйлықақыларын бөлу сомасы жабудың қалған бөлігі бойынша активтің өзгеруінің жалпы шамасын білдіреді, ол Компания өтемақы төлеуді күтетін қызметтерге жатады.

Сақтандыру шарттары бойынша қаржылық табыстар мен шығыстар

Сақтандыру шарттары бойынша қаржылық табыстар мен шығыстар ақшаның уақытша құнының, қаржылық тәуекелдің және олардағы өзгерістердің әсерінен туындаған сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары топтарының баланстық құнындағы өзгерістердің шамасын білдіреді.

Компания сақтандыру шарттары бойынша қаржылық табыстар мен шығыстарды пайда немесе залал және басқа да жиынтық кірістер арасында бөлуді таңдады. Пайда немесе залал құрамына енгізілген сома сақтандыру шарттары тобының қолданылу мерзімі ішінде сақтандыру шарттары бойынша күтілетін қаржылық табыстардың немесе шығыстардың жалпы шамасын жүйелі бөлу жолымен айқындалады. Жүйелі түрде бөлу шарттарды орындауға қатысты дисконтталған ақша ағындарының және ШКҚМ-ның ағымдағы құнына қатысты, шарттар тобы бастапқы танылған кезде белгіленген дисконттау мөлшерлемелерін қолдану арқылы анықталады.

ӨЖК-ға ұсынылған сомалар сақтандыру бойынша қаржы резервінің құрамында жинақталады.

(ix) Жаңа стандартқа көшу

Компания 2022 жылғы 1 қаңтарда ҚЕХС (IFRS) 17 стандартына көшу кезінде қолданған тәсіл 2023 жылғы 31 желтоқсан және 2024 жылғы 31 желтоқсан күнгі жағдай бойынша ШКҚМ қалдығын айқындау тәртібіне әлі де елеулі әсерін тигізіп отыр. Компания 2022 жылдың 1 қаңтарына шарттардың барлық топтарын анықтау, тану және бағалау үшін 17 ҚЕХС-ке (IFRS) көшу кезінде өзгертілген ретроспективті тәсілді қолданды. Түрлендірілген ретроспективті тәсіл қолданылатын шарттар топтарына қатысты, ҚЕХС стандартына көшу күніндегі ШКҚМ-ды айқындау үшін пайдаланылған есеп саясатының сипаттамасы төменде келтірілген.

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары-өзгертілген ретроспективті тәсіл

Өзгертілген ретроспективті тәсілдің мақсаты шамадан тыс шығындарсыз немесе күш-жігерсіз қол жетімді негізделген және расталған ақпаратты пайдалану арқылы мүмкін болатын ретроспективті тәсілмен алынған нәтижеге ең жақын нәтижеге қол жеткізу болды. Компания келесі түрлендірулердің әрқайсысын 17 ҚЕХС (IFRS) ретроспективті қолдану үшін негізделген және расталған ақпараты болмаған шамада ғана қолданды.

Компания келісімшарттардың жекелеген топтарына келесі өзгертулерді қолданды:

- 2022 жылдың 1 қаңтарына дейін шығарылған келісімшарттар топтары үшін бастапқы тану кезінде болашақ ақша ағындары осы күнге дейін пайда болғаны белгілі ақша ағындарының сомаларын түзету арқылы бағаланды;
- 2022 жылғы 1 қаңтарға дейін шығарылған шарттар топтары үшін бастапқы тану кезінде қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету 2022 жылғы 1 қаңтардағы соманы 2022 жылғы 1 қаңтарға дейін күтілетін тәуекелді босату шамасына түзету жолымен айқындалды. Күтілетін тәуекелді босату Компания 2022 жылдың 1 қаңтарына шығарған ұқсас сақтандыру шарттары бойынша тәуекелді босатуды ескере отырып анықталды.

Осы өзгертулердің кез келгені бастапқы тану кезінде ШКҚМ анықтау үшін пайдаланылған жағдайларда:

- 2022 жылғы 1 қаңтарға дейін пайда немесе залал құрамында танылған ШКҚМ сомасы 2022 жылғы 1 қаңтардағы бастапқы тану кезіндегі сақтандыру өтемінің бірліктерін және қалған сақтандыру өтемінің бірліктерін салыстыру арқылы айқындалды.

(б) Ақша қаражаттары және олардың баламалары

Ақша қаражаттары мен олардың баламаларына кассадағы қолма-қол банкноттар мен монеталар, банктердегі бос қалдықтар, сондай-ақ әділ құнның өзгеру қаупіне ұшырамайтын және компания қысқа мерзімді міндеттемелерді реттеу үшін пайдаланатын бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аз жоғары өтімді қаржылық активтер жатады.

(в) Қаржылық активтер

(i) Жіктеу

Бастапқы тану кезінде қаржы активі амортизацияланған күн бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша немесе пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын болып жіктеледі.

Қаржылық актив төменде көрсетілген екі шартқа да сәйкес келгенде және ол Топтың ұйғарымы бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген жағдайда ғана, ол амортизациялық құны бойынша бағаланады:

- актив бизнес-модель шеңберінде ұсталады, оның мақсаты шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалу болып табылады; және қаржы активінің шарттық талаптарында белгіленген мерзімде негізгі қарыздың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздарды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражаттарының ағындарының пайда болуы көзделген.

Борыштық құрал басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша, егер ол төмендегі екі шартқа да сәйкес келсе және Компанияның қалауы бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген жағдайда ғана бағаланады:

- актив мақсаты шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алу арқылы да, қаржы активтерін сату арқылы да қол жеткізілетін бизнес-модель шеңберінде ұсталады; және
- қаржы активінің шарттық талаптарында белгіленген мерзімдерде негізгі борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздарды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражатының ағындарының туындауы көзделген.

Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері бойынша пайда мен залал амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері сияқты пайда немесе залал құрамында танылатын мынадай баптарды қоспағанда, басқа да жиынтық кіріс құрамында танылады:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық табыстар;
- күтілетін кредиттік залалдар және құнсызданудан болған залалдардың қалпына келтірілген сомалары; және
- валюта бағамдарының өзгеруінен пайда немесе залал.

Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық қаржы активін тану тоқтатылған кезде бұрын басқа да жиынтық кірістің құрамында танылған жинақталған пайда немесе залал меншікті капитал құрамынан пайда немесе залал құрамына қайта жіктеледі.

Үлестік құралдарға саудаға арналмаған инвестицияларды бастапқы тану кезінде Компания кейіннен күшін жою құқығынсыз басқа да жиынтық кірістің құрамында инвестициялардың әділ құнына кейінгі өзгерістерді ұсыну туралы өз қалауы бойынша шешім қабылдай алады. Бұл әр инвестиция үшін бөлек таңдалады. Мұндай үлестік құралдар бойынша пайда мен залал ешқашан пайда немесе залал құрамына қайта жіктелмейді және пайда немесе залал құрамындағы құнсыздану танылмайды. Дивидендтер инвестицияның бастапқы құнының бір бөлігін қайтаруды білдіретін жағдайларды қоспағанда, пайда немесе залал ретінде танылады және бұл жағдайда дивидендтер басқа да жиынтық кірістің бөлігі ретінде танылады. Инвестициялар шыққан кезде басқа да жиынтық кірістің құрамында танылған жинақталған пайда мен залал бөлінбеген пайда құрамына көшіріледі.

Барлық басқа да қаржылық активтер пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын болып жіктеледі.

Сонымен қатар, бастапқы таныған кезде Компания өз ұйғарымы бойынша ары қарай қайта жіктеу құқығынсыз, амортизациялық құны бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағалау өлшемшарттарына сәйкес келетін қаржылық активті, егер бұл басқа жағдайда туындауы мүмкін есептік сәйкессіздікті жоюға немесе оны айтарлықтай азайтуға мүмкіндік беретін болса, пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктей алады.

Бизнес-модельді бағалау

Компания актив ұсталатын бизнес-модельдің мақсатын қаржы құралдары портфелі деңгейінде бағалайды, өйткені бұл бизнесті басқару тәсілін және ақпараттың басшылыққа қалай ұсынылатындығын жақсы көрсетеді. Компаниямен келесі ақпарат талданады:

- Портфельді басқару үшін белгіленген саясаттар мен мақсаттар, сонымен қатар көрсетілген саясаттардың іс жүзіндегі әрекеті. Атап айтқанда, басқару стратегиясы шартта көзделген пайыздық кірісті алуға, пайыздық мөлшерлемелердің белгілі бір құрылымын сақтауға, қаржылық активтерді өтеу мерзімдерінің осы активтерді қаржыландыру үшін пайдаланылатын қаржылық міндеттемелерді өтеу мерзімдеріне сәйкестігін қамтамасыз етуге немесе активтерді сату арқылы ақша ағындарын жүзеге асыруға бағытталған ба;
- Портфельдің нәтижелілігі қандай тәсілмен бағаланады және осы ақпарат Компанияның басшылығына қалай хабарланады;
- Бизнес-модельдің (және осы бизнес-модель аясында ұсталатын қаржылық активтері) нәтижелігіне әсер ететін тәуекелдер және бұл тәуекелдерді басқару қалай жүзеге асырылады;
- Портфельді басқаруға жауапты менеджерлерге сыйақы беру қалай жүзеге асырылады (мысалы, осы сыйақы аталған активтердің әділ құнына немесе шартта көзделген активтер бойынша ақша қаражаттары ағынына байланысты бола ма);

- Өткен кезеңдердегі сату жиілігі, көлемі және мерзімі, мұндай сатылымдардың себептері, сондай-ақ болашақ сату деңгейіне қатысты күтулер. Алайда, сату деңгейлері туралы ақпарат оқшауланбайды, бірақ компанияның қаржылық активтерді басқару мақсатына қалай қол жеткізетінін және ақша ағындарының қалай жүзеге асырылатындығын біртұтас талдау шеңберінде қарастырылады.

Сауда жасау үшін ұсталып отырған және басқарылуы мен тиімділігі әділ құн негізінде бағаланатын қаржылық активтер әділ құн бойынша пайда немесе залал арқылы бағаланады, өйткені олар шартта көзделген ақша ағындарын алу мақсатында да, сондай-ақ мұндай ақша ағындарын алу мен қаржылық активтерді сату мақсатын қатар көздеу үшін де ұсталып отырған жоқ.

Шартта көзделген ақша ағындары тек негізгі қарыз бен пайыздарды төлеу болып табылатындығын бағалау

Осы бағалау мақсатында «негізгі сома» - бұл қаржылық активті бастапқы таныған кезде оның әділ құны деп анықталады. «Пайыздар» ақшаның уақытша құны үшін, белгілі бір уақыт кезеңі ішінде өтелмей қалған негізгі сомаға қатысты кредиттік тәуекел үшін және басқа кредит беруге байланысты өзге де негізгі тәуекелдер мен шығындар үшін (мысалы, өтімділік тәуекелі және әкімшілік шығындар), сондай-ақ пайда маржасы үшін өтеу ретінде анықталады.

Шартта қарастырылған ақша ағымы негізгі соманың және негізгі соманың өтелмеген бөлігіндегі пайыздың («SPPI критерийі») ғана төлемі болып табылатындығын бағалаған кезде Компания қаржы құралының шарттағы жағдайларын талдайды. Бұған қаржы активінде шартта қарастырылған ақша ағындарының мерзімдері немесе сомасын қаржы активі талданатын талаптарды қанағаттандыра алмайтындай етіп өзгерте алатын қандай да бір шарттық жағдай бар ма дегенді бағалау кіреді. Бағалау жүргізген кезде Компания келесілерді назарына алады:

- ақша ағындарының мерзімін немесе мөлшерін өзгерте алатын шартты оқиғалар;
- тұтқа нәтижесі бар жағдайлар (левередж);
- мерзімінен бұрын өтеу және қызмет ету мерзімін пролонгациялау туралы жағдайлар;
- келісілген активтерден ақша ағымдары бойынша Компанияның талаптарын шектейтін шарттар (мысалға, регресс құқығы жоқ қаржылық активтері); және
- ақшаның уақытша құнын өтеудің өзгеруіне әкелетін шарттар – мысалы, мерзімді негізде пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау.

(ii) Құнсыздану

Компания амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша күтілетін кредиттік залалдар (ККЗ) бойынша бағалау резервін таниды.

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік құралдарға және қаржы активтеріне салынған инвестициялар бойынша құнсызданудан болған залал танылмайды.

Компания күтілетін кредит залалдары бойынша бағалау резервін бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредит залалдарына тең сомада таниды, бұған резерв сомасы күтілетін 12 айлық кредиттік залалдарына тең келесі құралдары кірмейді:

- есепті күнгі жағдай бойынша төмен несие тәуекелі бар борыштық инвестициялық бағалы қағаздар; және
- кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өспеген басқа қаржы құралдары.

Компания қарыздық инвестициялық бағалы қағаздың кредиттік рейтингі әлемде қабылданған «инвестициялық сапа» рейтингінің анықтамасына сәйкес келсе, оның кредиттік тәуекелі төмен деп санайды.

12 айлық күтілетін кредиттік залал – есепті күннен кейін 12 ай ішінде мүмкін болатын қаржы құралы бойынша дефолт оқиғалары салдарынан күтілетін кредиттік залалдың бір бөлігі. 12 айлық күтілетін кредиттік шығындар танылатын қаржы құралдары «1-кезең» қаржы құралдарына жатады.

Бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар қаржы құралы бойынша дефолттың барлық ықтимал оқиғаларының нәтижесінде оның бүкіл күтілетін қолданылу мерзімі ішінде ККЗ ретінде айқындалады. Сатып алынған немесе жасалған кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын, олар бойынша күтілетін кредиттік залал бүкіл мерзім ішінде танылатын қаржы құралдары «2-кезең» (егер қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай артқан болса, бірақ қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болып табылмаса) және «3-кезең» (егер қаржы құралы кредиттік құнсызданған болса) қаржы құралдарына жатады.

ККЗ бағалау

Күтілетін кредиттік залалдары дефолттың болу ықтималдық деңгейі бойынша теңдестірілген кредиттік залалдарының есептік бағалауы болып табылады. Олар келесідей бағаланады:

- *Есепті күнге кредиттік құнсызданған болып табылмайтын қаржылық активтерге қатысты:* күтілетін барлық ақшалай түсімдердің ағымдағы (дисконтталған) құны ретінде айқындалады — яғни, Компания шарт бойынша алуға тиіс ақша ағындары мен Компанияның шын мәнінде алуы күтілетін ақша ағындарының арасындағы айырмашылық.
- *Есепті күнге кредиттік құнсызданған болып табылатын қаржылық активтерге қатысты:* кредиттік залал сомасы активтердің жалпы баланстық құны мен болашақ ақша ағындарының есептік дисконтталған (ағымдағы) құны арасындағы айырмашылық ретінде айқындалады.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалаудағы негізгі бастапқы деректер келесі айнымалылардың уақытша құрылымдары болуы мүмкін:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт болған жағдайда залал мөлшері (LGD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында тәуекел сомасы (EAD шамасы).

PD, LGD және EAD көрсеткіштерді анықтау

PD көрсеткіштерін анықтау үшін жеткілікті Тарихи деректердің болмауына байланысты Компания сыртқы көздерден алынған деректерді-жеткілікті ұзақ кезеңдегі Standard&Poor's дефолт статистикасын пайдаланады (мысалы, 1981 және 2023 жылдар аралығындағы PD орташа мәндері). PD көрсеткіштері Жаңа Статистикалық зерттеулердің нәтижелері жарияланған кезде қайта есептеледі (әдетте жыл сайын).

Егер контрагенттің кредиттік сапа рейтингі немесе кредиттік тәуекелге ұшыраған позиция өзгерсе, онда бұл тиісті PD көрсеткіштерін бағалаудың өзгеруіне әкеледі. PD көрсеткіштері кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялардың шарттық өтеу мерзімдерін және мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулерді ескере отырып бағаланады.

Компания Moody's агенттігі жариялаған сыртқы ақпарат негізінде қарыздық инвестициялық бағалы қағаздар үшін LGD көрсеткіштерін бағалайды. Бағалау инвестициялардың қайтарым көрсеткіштеріне негізделген. Сыртқы көздерден алынған деректер дефолтқа жол берілген мемлекеттік облигациялар бойынша, сондай-ақ корпоративтік облигациялар бойынша қайтару деңгейін көрсетеді.

Дефолт болған жағдайда тәуекел сомасы дефолт басталған күні кредиттік тәуекелге ұшыраған шаманың есептік бағасын білдіреді. Бұл көрсеткішті Компания амортизацияны қоса алғанда, шарт талаптарына сәйкес осы шамадағы күтілетін өзгерістерді ескере отырып, есепті күнге ағымдағы шаманы негізге ала отырып есептейді. Қаржы активі үшін EAD шамасы жалпы баланстық құн болып табылады. Бағалы қағаздар үшін EAD шамасын компания аквизициялық шығыстарды, есептелген пайыздардың ағымдағы бөлігін және дисконт/сыйлықақыны қоса алғанда, құралдың теңгедегі баланстық құны негізінде есептейді.

Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат күтілетін кредиттік шығындарды бағалау үшін бастапқы ақпарат ретінде пайдаланылатын портфельдердің мысалдары төменде келтірілген.

мың теңге	Кредиттік тәуекелге ұшыраған позиция		Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат	
	31 желтоқсан 2024 жыл	31 желтоқсан 2023 жыл	PD көрсеткіші	LGD көрсеткіші
Ақша қаражаттары және оның баламалары	17,611,893	4,199,897		
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	23,492,566	10,499,941	S&P дефолттар статистикасы	Moody's өтемақы статистикасы
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	58,913,026	45,460,362		

Қаржы активтерінің кредиттік сапасы туралы ақпарат тиісті қаржылық есептілікті ашуда ұсынылған.

(г) Акционерлік капитал

(i) Қарапайым акциялар

Қарапайым акциялар капитал ретінде жіктеледі. Қарапайым акцияларды және акцияға опционды тікелей шығаруға байланысты қосымша шығындар меншікті капитал шамасынан салық нәтижесін есепке ала отырып көрсетіледі.

(ii) Дивидендтер

Компанияның дивидендтерді жариялау және төлеу мүмкіндігі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын реттеуге жатады.

Қарапайым акциялар бойынша дивидендтер олардың жариялануына қарай бөлінбеген пайданы пайдалану ретінде жекелеген қаржылық есептілікте көрсетіледі.

(д) Салық салу

Табыс салығының сомасы бір жылдағы ағымдағы салық сомасын және кейінге қалдырылған салық сомасын қамтиды. Табыс салығы басқа да жиынтық кіріс құрамында көрсетілетін операцияларға немесе тиісінше басқа да жиынтық кіріс құрамында немесе тікелей меншікті капитал құрамында көрсетілетін тікелей капитал шоттарында көрсетілетін меншік иелерімен жасалатын операцияларға жататын сомаларды қоспағанда, пайданың немесе залалдың құрамында толық көлемде көрсетіледі.

Ағымдағы салық

Ағымдағы табыс салығы есепті күндегі жағдай бойынша қолданыста болған табыс салығы бойынша мөлшерлемелерді, сондай-ақ алдыңғы есепті жылдардағы табыс салығы сомаларын нақтылау нәтижесінде туындаған міндеттемелер сомасын ескере отырып, есепті кезеңдегі салық салынатын пайданың болжамды мөлшеріне сүйене отырып есептеледі.

Салық салынатын табыс ҚЕХС (IFRS) 4 сәйкес дайындалған қаржылық көрсеткіштер негізінде есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық активтер мен міндеттемелердің қаржылық есептілікте көрсету мақсатында айқындалатын баланстық құны мен олардың салық базасы арасында туындайтын уақытша айырмашылықтарға қатысты танылады.

Кейінге қалдырылған салық шамасы келешекте мерзімдік айырмаларды қалпына келтірген кезде, есеп берілетін күндегі жағдай бойынша қолданысқа енгізілген заңдардың мәнісі бойынша негізделе отырып салық мөлшерін бастамаға ала отырып анықталады. Кейінге қалдырылған салықты бағалау Компанияның активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын есеп берілетін кезең аяғында өтеуді не төлеуді жоспарлайтын тәсілге тәуелді болатын салық салдарын көрсетеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері ағымдағы салық активтерін ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы санақ жүргізуге заңды бекітілген құқығы болса және осы активтер мен міндеттемелер бір салық органы бірдей салық салынатын кәсіпорыннан немесе әртүрлі салық салынатын кәсіпорыннан өндіріп алатын пайдаға салынатын салыққа жатқызылады, бірақ бұл кәсіпорындар ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерін таза негізде немесе осы кәсіпорындардың салық активін іске асыру олардың салық міндеттемесін өтеумен бір уақытта жүргізілетін болса ғана есепке алынады.

Осы қаржылық есептілікте кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері салық салу және бухгалтерлік есеп мақсаттары үшін пайдаланылатын бухгалтерлік есеп әдістеріндегі айырмашылықтарға байланысты туындайды. Салық есебі 4 ҚЕХС (IFRS) негізінде жүргізіледі, өйткені бұл қаржылық есептілік 17 ҚЕХС (IFRS) сәйкес дайындалған.

(e) Пайдалануға әлі қабылданбаған жаңа стандарттар мен түсініктемелер

Бірқатар жаңа стандарттар мен стандарттарға түзетулер 2025 жылдың 1 қаңтарынан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін оларды мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен күшіне енеді. Алайда, Компания осы қаржылық есептілікті жасаған кезде жаңа және түзетілген стандарттарға мерзімінен бұрын ауысуды іске асырған жоқ.

(i) «Қаржылық есептілікті ұсыну және ақпаратты ашу» (ХЕҚС (IAS) 18 түзетулері)

(ХЕҚС (IAS) 18 түзетулері) (ХЕҚС (IAS) 1 түзетулерін) «Қаржылық есептілікті ұсыну» стандартын алмастырады және 2027 жылғы 1 қаңтардан басталатын немесе осы күннен кейінгі жылдық есепті кезеңдерге қолданылады. Жаңа стандарт келесі негізгі жаңа талаптарды енгізеді.

- Ұйымдар пайда немесе залал туралы есепте барлық табыстар мен шығыстарды бес санат бойынша жіктеуі керек, атап айтқанда: операциялық қызмет, инвестициялық қызмет, Қаржылық қызмет, тоқтатылған қызмет және табыс салығы. Ұйымдар сондай-ақ стандартпен анықталған жаңа аралық қорытынды «операциялық пайданы» ұсынуы тиіс.
- Басшылық анықтайтын тиімділік көрсеткіштері (MPM) қаржылық есептіліктегі бірыңғай жалпы ескертпеде ашып көрсетіледі.
- Қаржылық есептілікте ақпаратты топтастыру бойынша кеңейтілген ұсынымдар берілген.

Сонымен қатар, барлық ұйымдар операциялық қызметтен ақша ағындарын жанама әдіспен көрсету кезінде операциялық пайда бойынша аралық қорытындыны бастапқы нүкте ретінде пайдалануы тиіс.

Компания әлі де жаңа стандарттың әсерін бағалау үдерісінде, атап айтқанда компанияның кірісі немесе шығыны туралы есеп құрылымы, ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп және басшылық анықтаған тиімділік көрсеткіштеріне қатысты талап етілетін қосымша ашулар. Компания сонымен қатар ақпараттың қаржылық есептілікте қалай топтастырылатынына, оның ішінде қазіргі уақытта «басқалар» деп белгіленген мақалаларға әсерін бағалайды.

(ii) Есептіліктің өзге де стандарттары

Стандарттарға келесі түзетулер мен түсініктемелер Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде:

- *Бір валютаны екінші валютаға айырбастау мүмкін еместігі (ХЕҚС (IAS) 21-ге енгізілген түзетулер).*
- *Қаржылық құралдарды жіктеу және бағалау (ҚЕХС (IFRS) 9 және ҚЕХС (IFRS) 7 түзетуге енгізілген өзгерістер).*

4 Сақтандыру тәуекелдерін басқару

Бұл бөлімде сақтандыру тәуекелдері және компанияның тәуекелдерді басқару тәсілі туралы жалпы ақпарат берілген.

(a) Тәуекелді басқару мақсаттары және сақтандыру тәуекелін азайту саясаты

Компанияның сақтандыру тәуекелін басқару - бұл қызметтің маңызды аспектісі. Компания сақтандыру тәуекеліне ұшырайды, бұл сақтандыру шарттары бойынша төлемдердің түпкілікті шамасы немесе оларды жүзеге асыру уақыты әртүрлі факторлардың әсерінен – шағымдардың басталу жиілігі, шағымдардың мөлшері, ұзақ реттеу кезеңі бар талаптардың дамуы салдарынан компания жасаған бағалардан айтарлықтай ерекшеленуі мүмкін.

Компания сақтандырудың әртүрлі түрлері арасындағы әртараптандыру, бизнес түрлері бойынша сақтандыру портфелі бойынша шығындарды бақылау үшін андеррайтинг рәсімдерін қолдану арқылы сақтандыру тәуекелін бақылауды жүзеге асырады. Компания андеррайтинг стратегиясы мен ережелерін таңдау және енгізу мәселелеріне мұқият қарайды және шығындарды талдау ережелерін қатаң сақтайды.

Сақтандырушы тәуекелдерді сақтандыратын географиялық аймақтар, сақтандырылатын тәуекелдердің түрлері немесе салалары бойынша тәуекелдердің Елеулі сәйкессіздіктері байқалмайды.

Тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылаудың барабар жүйелерін қалыптастыру мақсатында компанияда андеррайтингтік кеңес пен активтер мен пассивтерді басқару жөніндегі кеңес ұсынған алқалы кеңесші органдар құрылды. Компанияда сақтандыру түрлері бойынша жекелеген сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру бойынша ішкі саясат пен лимиттер (сақтандыру сомаларының жауапкершілік лимиті) бекітілді, тәуекелді қабылдау көлемі бойынша шешім қабылдайтын тұлғалар мен алқалы органдар бөлінісінде сақтандыру төлемдерінің лимиттері белгіленді. Белгіленген лимиттердің мониторингі тұрақты негізде жүзеге асырылады.

(b) Сақтандыру шарттарының талаптары мен ережелері және жабылатын тәуекелдердің сипаты

Төменде сақтандыру шарттарына байланысты туындайтын болашақ ақша ағындарының сомасына, мерзімдеріне және белгісіздігіне айтарлықтай әсер ететін сақтандыру шарттарының талаптары мен ережелері келтірілген. Бұдан басқа, төмендегі сипаттама компанияның негізгі өнімдері және Компания тиісті тәуекелдерді басқаратын тәсілдер туралы түсінік береді.

(i) Сақтандыру шарттары-қызметкерді еңбек (қызметтік) міндеттерін атқару кезінде жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру

Өнімнің ерекшеліктері

Қызметкерді жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандырудың мақсаты сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру арқылы еңбек (қызметтік) міндеттерін атқару кезінде өмірі мен денсаулығына зиян келтірілген қызметкерлердің мүліктік мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету болып табылады.

Осы өнім бойынша табыс сақтандыру бойынша түскен сақтандыру сыйлықақылары есебінен Компанияның шығындарды реттеуге жұмсаған талаптары мен шығыстарын жабуға төленген сомаларды шегергенде қалыптастырылады. Қайтыс болған немесе денсаулығына зиян келтірілген жағдайда қызметкерге төленуге жататын сома Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасымен регламенттеледі. Тұтастай алғанда, мұндай шарттар бойынша сақтандырушының жауапкершілігі ұзақ аяқталу кезеңі бар жауапкершілік ретінде қарастырылады, өйткені ол талаптарды аяқтау және реттеу үшін салыстырмалы түрде ұзақ уақытты қамтиды.

Тәуекелдерді басқару

Осы өніммен байланысты негізгі тәуекелдер сақтандыру қызметінің тәуекелдері болып табылады, мысалы, ықтимал шығындардың ықтималдық сипаты, сақтандыру міндеттемелерінің сомасы мен уақытының белгісіздігі, қолданыстағы заңнаманың өзгеруі және сақтандыру қызметіне Тән басқа да тәуекелдер. Мәлімделген залалдардың бағалау мөлшері мынадай ақпарат негізінде есептеледі:

- қызметкердің еңбекке жарамсыздығынан тұрақты түрде айырылған жағдайда:
 - өтеуге орташа айлық жалақының (табыстың) шамасы;
 - төлем кезеңі – медициналық сараптама комиссиясы белгілеген еңбекке жарамсыздық кезеңі (ол өмір бойы еңбекке жарамсыздық бойынша жәрдемақы болған жағдайда бірнеше жыл болуы мүмкін);
 - еңбекке қабілеттілігінен айырылған жағдайда тағайындалған әлеуметтік төлемнің мөлшері;
 - жазатайым оқиға кезінде қызметкердің кінәсінің дәрежесі.
- қайтыс болған жағдайда:
 - жерлеу шығындары;
 - Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес залал үшін өтем алуға құқығы бар адамдардың саны;
 - Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес залал үшін өтемақы алуға құқығы бар адамдардың жасы;
 - өтеуге орташа айлық жалақының (табыстың) шамасы;
 - сақтандыру төлемдері кезеңі.

Сақтандыру тәуекелін басқару негізінен баға белгілеу, өнім дизайны, андеррайтинг және төлемдерді басқару арқылы жүзеге асырылады. Осылайша, Компания өз қызметін жүзеге асыратын жалпы экономикалық және коммерциялық жағдайлардағы өзгерістерге мониторинг жүргізеді және жауап береді.

(ii) Сақтандыру шарттары – Жазатайым оқиғадан сақтандыру

Өнімнің ерекшеліктері

Жазатайым оқиғадан сақтандырудың мақсаты жазатайым оқиғалардың басталуына және өмір мен денсаулыққа зиян келтіруге байланысты сақтанушылардың мүліктік мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету болып табылады. Осы өнім бойынша кіріс сақтандыру бойынша Сыйлықақылардан компанияның шығындарды реттеуге, сондай-ақ агенттік сыйақыны төлеуге жұмсаған талаптары мен шығыстарын жабуға төленген сомаларды шегергенде түседі. Қайтыс болған, мүгедектігі анықталған немесе денсаулығына зиян келтірілген жағдайда сақтанушыға төленуге тиісті сома тіркелген болып табылады.

Сақтандыру жағдайлары бірінші, екінші, үшінші компанияның мүгедектігі және жазатайым оқиға салдарынан қайтыс болу болып табылады. Сақтандырушы жауап бермейтін сақтандыру жағдайларынан бірқатар ерекшеліктер бар, мұндай бірқатар ерекшеліктерде кез-келген арудан мүгедектік немесе өлім.

Тәуекелдерді басқару

Сақтандырудың осы түрімен байланысты негізгі тәуекелдер андеррайтинг және бәсекелестік тәуекелі болып табылады. Сақтандыру қызметінің андеррайтеринг тәуекелі дұрыс емес тарифтік мөлшерлемелерді пайдалану (төмендетілген тарифтер шығынға, артық тарифтер бизнестің жоғалуына әкелуі мүмкін) және селекцияға қарсы мүмкіндікті пайдалану болып табылады. Осы тәуекелдерді болдырмау үшін Компания әлеуетті клиенттерді өлім-жітімге (жазатайым оқиғаға) қатысты біртекті компанияға бөледі және осы бөлшектеуге сәйкес шешімдер қабылдайды.

Тарифтерді айқындау және сақтандыруға қабылдау туралы шешім қабылдау кезінде мынадай факторлар ескеріледі: сақтандырылушының қызмет түрі, жасы, қауіпті хоббиі, шарт жасасқанға дейін жарақаттардың болуы, көліктің болуы, ЖҚЕ бұзу саны және т.б. Мұндай ақпаратты талдау жоғары жарақат пен қауіп-қатерге ұшыраған адамдарды жоюға мүмкіндік береді.

Компания бәсекелестік жағдайында қызметті жүзеге асырады, демек, сақтандыру шарттары бойынша сыйақыларды шығындарды көтерудің жеке тәжірибесі негізінде емес, бәсекелестердің баға белгілеу стратегияларын ескере отырып, ең алдымен белгілейтін тәуекелге ұшырайды.

Сақтандыру тәуекелі негізінен қолайлы баға, өнім дизайны, андеррайтинг және төлемдерді басқару арқылы басқарылады. Сақтандыру тәуекелі негізінен ақылға қонымды баға белгілеу, өнімді жобалау, тәуекелді таңдау, сәйкес инвестициялық стратегия, рейтинг және қайта сақтандыру арқылы басқарылады. Осылайша, Компания өз қызметін жүзеге асыратын жалпы экономикалық және коммерциялық жағдайлардағы өзгерістерге мониторинг жүргізеді және жауап береді.

(iii) Сақтандыру шарттары – өмірді сақтандыру

Өнімнің ерекшеліктері

Өмірді сақтандырудың мақсаты Сақтандырылған тұлғаның өліммен байланысты мүлктік мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету болып табылады. Осы өнім бойынша кіріс сақтандыру бойынша Сыйлықақылардан компанияның шығындарды реттеуге, сондай-ақ агенттік сыйақыны төлеуге жұмсаған талаптары мен шығыстарын жабуға төленген сомаларды шегергенде түседі. Қайтыс болған жағдайда сақтанушыға төленетін сома тіркелген болып табылады.

Сақтандыру жағдайы-жазатайым оқиғадан қайтыс болуды қоспағанда, кез келген себеппен өлім. Сақтандырушы жауап бермейтін сақтандыру оқиғаларынан бірқатар ерекшеліктер бар. Мысалы, егер сақтандыру жағдайы ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивті ластанудың, соғыс қимылдарының, сақтандырылушыларға өз денсаулығына қасақана (әдейі) зиян келтірудің, эпидемияны, оның ішінде COVID-19 коронавирустық инфекциясын тудырған аурудың және басқалардың әсерінен сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңінде тікелей немесе жанама түрде орын алса, сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

Тәуекелдерді басқару

Сақтандырудың осы түрімен байланысты негізгі тәуекелдер андеррайтинг және бәсекелестік тәуекелі болып табылады. Сақтандыру қызметінің андеррайтеринг тәуекелі дұрыс емес тарифтік мөлшерлемелерді пайдалану (төмендетілген тарифтер шығынға, артық тарифтер Бизнестің жоғалуына әкелуі мүмкін) және селекцияға қарсы мүмкіндікті пайдалану болып табылады. Бұл тәуекелдерді болдырмау үшін Компания әлеуетті клиенттерді өлім-жітімге қатысты біртектілікке бөледі және осы бөлімге сәйкес шешім қабылдайды. Өлім деңгейі шарт түріне сәйкес ел мен сала бойынша статистикалық деректерге негізделген. Тарифтерді айқындау және сақтандыруға қабылдау туралы шешім қабылдау кезінде мынадай факторлар ескеріледі: сақтандырылушының қызмет түрі, жасы, қауіпті хоббиі, шарт жасасқанға дейін жарақаттардың болуы, көліктің болуы, ЖҚЕ бұзу саны және т.б. Мұндай ақпаратты талдау жоғары тәуекелге ұшыраған адамдарды жоюға мүмкіндік береді.

Компания бәсекелестік жағдайында қызметті жүзеге асырады, демек, сақтандыру шарттары бойынша сыйақыларды шығындарды көтерудің жеке тәжірибесі негізінде емес, бәсекелестердің баға белгілеу стратегияларын ескере отырып, ең алдымен белгілейтін тәуекелге ұшырайды.

(iv) Сақтандыру шарттары – аннуитеттік сақтандыру

Өнімнің ерекшеліктері

Аннуитеттік сақтандыру шарты – сақтандыру шарты, оған сәйкес сақтандырушы шартта белгіленген мерзім ішінде пайда алушының пайдасына мерзімді төлемдер түрінде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндетті.

Сақтандырылушы (аннуитет) өзіне қатысты пайда алушы болып табылатын аннуитет шарты бойынша сақтандыру жүзеге асырылатын жеке тұлға болып табылады. Сақтандырудың мақсаты – аннуитеттің өмір сүру ұзақтығына байланысты мүліктік мүдделер.

Аннуитеттік төлем Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес кәсіптік еңбекке қабілеттілігінен айырылу дәрежесі, зардап шеккен адамның орташа жалақысы және қызметкер қайтыс болған жағдайда асырауындағы адамдар саны негізінде есептеледі. Аннуитеттік төлемдердің басталу күні және аннуитеттік төлемдердің мөлшері аннуитет шартында белгіленеді.

Аннуитеттік төлемдер еңбек ету қабілетінен айырылуды белгілеу мерзімі аяқталғанға дейін немесе қызметкер зейнеткерлік жасқа толғанға дейін немесе Сақтандырылған тұлға қайтыс болғанға дейін жүзеге асырылады (қызметкер қайтыс болған жағдайда төлемдер заң бойынша төлем алушылар асырауындағы адамдар болып табылғанға дейін жүзеге асырылады). Аннуитеттік төлемдер ай сайын, аннуитет шартында белгіленген мерзімнен кешіктірілмей жүзеге асырылады.

Аннуитеттік төлемдердің құнын есептеу аннуитет шартының талаптарын ескере отырып, халықтың өлімі, болжанатын инфляция деңгейінің орташа мәні және кірістіліктің пайыздық мөлшерлемесінің мөлшері туралы сыртқы деректер негізінде жүргізіледі.

Тәуекелдерді басқару

Осы өніммен байланысты негізгі тәуекелдер өлім кестелерінің өзгеруі және инфляцияның болжамды мөлшерлемелерінің өзгеруі нәтижесінде пайда болады. Өлім-жітім коэффициенттері уәкілетті орган бекіткен өлім-жітім кестелеріне негізделген. Егер өлім ықтималдығы азайса/жоғарыласа, бұл аннуитеттік сақтандыру шарты бойынша міндеттемелердің ұлғаюына/азаюына әкелуі мүмкін.

Пайыздық мөлшерлемелерді бағалау нарықтық мөлшерлемелер негізінде анықталады және осылайша нарықтық мөлшерлемелердегі өзгерістер резервтер мөлшеріне әсер етеді.

Компания осы тәуекелді аннуитет шарттары бойынша алынған сыйлықақыны шарт бойынша аннуитеттік төлемдерді индекстеу мөлшерлемелерінен жоғары пайыздық мөлшерлемелері бар мемлекеттік бағалы қағаздарға орналастыру арқылы басқарады.

Сондай-ақ, Компания тұрақты мониторинг жүргізеді және өз қызметін жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының заңнамасындағы, жалпы экономикалық және коммерциялық шарттардағы өзгерістерге ден қояды және қажет болған жағдайда аннуитет шарттары бойынша сақтандыру сыйлықақысын есептеу үшін пайдаланылатын көрсеткіштерге түзетулер енгізеді.

(v) Сақтандыру шарты – зейнетақы аннуитеті

Өнімнің ерекшеліктері

Сақтанушы (зейнетақы төлемдерін алушы) компанияға зейнетақы жинақтарының сомасын аударатын сақтандыру шарты. Сақтандыру компаниясы Сақтанушының (зейнетақы төлемдерін алушының) және (немесе) сақтандырылушылардың пайдасына мерзімді (ай сайынғы негізде) төлемдерді өмір бойы немесе белгілі бір уақыт кезеңі ішінде жүзеге асыруға міндеттенеді.

Зейнетақы аннуитеті ұзақ мерзімді өнім болып табылатындығына байланысты Компания сақтандыру тарифін есептеген кездегіден жоғары кірістілігі бар бағалы қағаздарға біржолғы алынған сыйлықақыны орналастыру есебінен табыс қалыптастырады және төлемдер аннуитеттің қолданылу мерзімі ішінде ай сайын жүзеге асырылады. Сонымен қатар, аннуитент қайтыс болған жағдайда зейнетақы жинақтарының қалдығы (қалыптастырылған резерв) компания кепілдендірілген төлемдер мерзімінің соңына дейін резерв қалыптастыратын және аннуитенттің мұрагерлеріне бұдан әрі төлейтін кепілдік берілген төлемдерді қоспағанда, Компанияның кірісіне ауысады, қалған резерв компанияның пайдасына ауысады.

Зейнетақы аннуитеті шартының түрлері:

- кепілдендірілген төлем мерзімі жоқ өмір бойы:
 - төлемдер ай сайын сақтанушының өмірі бойы жүзеге асырылады;
 - сақтанушы қайтыс болған жағдайда төлемдер мұрагерлердің болуына немесе жинақ сомасының қалдығына қарамастан тоқтатылады;
- кепілдендірілген төлем мерзімі бар өмір бойы:
 - төлемдер ай сайын сақтанушының өмірі бойы жүзеге асырылады;
 - зейнетақы аннуитеті шартында көрсетілген тұлға сақтандырушы қайтыс болған жағдайда, егер сақтандырушы кепілдендірілген сақтандыру төлемдерін толық көлемде алмаған болса немесе өмір сүрген кезінде оларды мүлдем алмаған болса, аталған төлемдердің төленбеген бөлігін алады.

Зейнетақы аннуитеті шарты «Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» заң шеңберінде жасалады. Шарттың үлгілік нысаны «зейнетақы аннуитетінің үлгілік шартын бекіту, зейнетақы аннуитеті шарты бойынша сақтандыру ұйымынан сақтандыру сыйлықақысын және сақтандыру төлемін есептеу әдістемесін, жасалатын зейнетақы аннуитеті шарттары бойынша істі жүргізуге сақтандыру ұйымының шығыстарының жол берілетін деңгейін, сондай-ақ сақтандыру аннуитетінің индекстеу мөлшерлемесін белгілеу туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2015 жылғы 20 қазандағы № 194 қаулысымен белгіленген төлемдер».

Тәуекелдерді басқару

Негізгі тәуекелдер өлім кестелерінің өзгеруінен туындайды. Өлім-жітім коэффициенттері уәкілетті орган бекіткен өлім-жітім кестелеріне негізделген. Егер өлім мен түрдің ықтималдығы азаятын/көбейетін болса, онда бұл аннуитеттік сақтандыру шарты бойынша міндеттемелердің ұлғаюына/азаяюына әкелуі мүмкін.

Пайыздық мөлшерлемелерді бағалау нарықтық мөлшерлемелер негізінде анықталады және осылайша нарықтық мөлшерлемелердегі өзгерістер резервтер мөлшеріне әсер етеді. Компания осы тәуекелді аннуитет шарттары бойынша алынған сыйлықақыны шарт бойынша аннуитеттік төлемдерді индекстеу мөлшерлемелерінен жоғары пайыздық мөлшерлемелері бар мемлекеттік бағалы қағаздарға орналастыру арқылы басқарады.

Сондай-ақ, Компания тұрақты мониторинг жүргізеді және өз қызметін жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының заңнамасындағы, жалпы экономикалық және коммерциялық шарттардағы өзгерістерге ден қояды және қажет болған жағдайда аннуитет шарттары бойынша сақтандыру сыйлықақысын есептеу үшін пайдаланылатын көрсеткіштерге түзетулер енгізеді.

(в) Сақтандыру тәуекелдерін шоғырландыру

Компания кездесетін сақтандыру тәуекелінің негізгі аспектісі белгілі бір оқиға немесе бірқатар оқиғалар компанияның міндеттемелеріне айтарлықтай әсер етуі мүмкін жағдайда болуы мүмкін сақтандыру тәуекелінің шоғырлану дәрежесі. Мұндай шоғырланулар бір сақтандыру шартына немесе байланысты сақтандыру шарттарының аз санына байланысты туындауы мүмкін және Елеулі міндеттемелер туындауы мүмкін мән-жайларға жатады. Сақтандыру тәуекелін шоғырландырудың маңызды аспектісі - бұл бірқатар жеке сақтандыру кластары немесе келісімшарттар сериясы ішінде тәуекелдердің жинақталуы нәтижесінде пайда болуы мүмкін.

Тәуекел концентрациясы зақымданудың ауырлығы жоғары оқиғалардан да, табиғи апаттар сияқты төмен жиіліктегі оқиғалардан да және андеррайтеринг белгілі бір географиялық орналасу немесе демографиялық тенденция сияқты белгілі бір топпен шектелген жағдайларда да туындауы мүмкін.

Компанияның осы тәуекелдерді басқарудың негізгі әдістері екі жақты. Біріншіден, тәуекел тиісті андеррайтинг арқылы басқарылады. Егер күтілетін пайда қабылданған тәуекелдерге сәйкес келмесе, андеррайтерлерге тәуекелдерді сақтандыруға рұқсат етілмейді. Екіншіден, тәуекелді басқару қайта сақтандыруды пайдалану арқылы жүзеге асырылады.

(г) Жалпы жиынтық тәуекелге ұшырау

Компания тәуекелдің шоғырлануына қатысты қабылдауға дайын жалпы жиынтық тәуекелді белгілейді. Ол тәуекелді бағалау кезінде де, ай сайынғы негізде де компанияның негізгі жиынтық тәуекелдерін көрсететін есептерді зерттеу арқылы осы әсердің мониторингін жүргізеді. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компанияда 82,439 қолданыстағы сақтандыру шарты болған (2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 86,432 сақтандыру шарты).

Қызметтің әртүрлі бағыттарының тәуекелге ұшырауы

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі белгіленген шоғырлану төмендегідей ұсынылған:

мың теңге	Сақтандырудың	Қайта сақтандыру	Таза жеке ұстау
Сақтандыру түрі	жалпы сомасы	сомасы	(қайта сақтандырудан кейін)
Қызметкерді еңбек (қызметтік) міндеттерін атқару кезінде жазатайым оқиғалардан сақтандыру-міндетті	2,442,663,805	-	2,442,663,805
Өмірді сақтандыру – ерікті	65,407,673	-	65,407,673
Жазатайым оқиғалардан сақтандыру – ерікті	60,210,799	(7,652,653)	52,558,146
Ауру жағдайын сақтандыру – ерікті	852,500	-	852,500
Жиыны	2,569,134,777	(7,652,653)	2,561,482,124

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі белгіленген шоғырлану төмендегідей ұсынылған:

мың теңге	Сақтандырудың	Қайта сақтандыру	Таза жеке ұстау
Сақтандыру түрі	жалпы сомасы	сомасы	(қайта сақтандырудан кейін)
Қызметкерді еңбек (қызметтік) міндеттерін атқару кезінде жазатайым оқиғалардан сақтандыру-міндетті	1,923,967,027	-	1,923,967,027
Өмірді сақтандыру – ерікті	47,183,810	-	47,183,810
Жазатайым оқиғалардан сақтандыру – ерікті	68,117,486	(10,506,023)	57,611,463
Ауру жағдайын сақтандыру – ерікті	1,042,500	-	1,042,500
Туристерді міндетті сақтандыру	121,996,833	-	121,996,833
Жиыны	2,162,307,656	(10,506,023)	2,151,801,633

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компанияның барлық сақтандыру тәуекелдері Қазақстан Республикасының аумағында шоғырланған.

(д) Сезімталдықты талдау

Келесі кестеде есепті күні мүмкін болатын андеррайтинг тәуекелінің айнымалыларында өзгерістер болған жағдайда пайда немесе залал мен меншікті капиталдың қалай өскенін/(азайғанын) талдау берілген. Бұл талдау барлық басқа айнымалылар өзгеріссіз қалады деген болжамға негізделген.

мың теңге	2024 ж.		2023 ж.	
	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
Өмірді сақтандыру, өмірді жинақтаушы сақтандыру және аннуитет шарттары				
Өлім коэффициенттері (10%-ға өсім)	3,142	(4,592)	719	(4,315)
Өлім деңгейі (10%-ға төмендеу)	(5,062)	3,101	(284)	(562)
Шығындар (5%-ға өсу)	(1,742)	(777)	(1,604)	(885)
Шығындар (5%-ға азаю)	1,742	777	1,604	885
Өмірді сақтандырудан бөлек сақтандыру				
Соңғы талаптар (5%-ға өсу)	(34,459)	(34,480)	(58,236)	(58,145)
Соңғы талаптар (5%-ға төмендеу)	34,459	34,480	58,236	58,145

Андеррайтерлік тәуекел айнымалыларындағы өзгерістер негізінен пайдаға немесе шығынға және меншікті капиталға келесідей әсер етеді. Пайдаға немесе шығынға және меншікті капиталға әсері тиісті табыс салығын шегергенде ұсынылады.

а) Пайда немесе залал:

- Шығындар компоненттерімен байланысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруі.
- Пайда немесе залал құрамындағы сақтандыру шарттары бойынша қаржылық табыстар немесе шығыстар ретінде танылатын шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруі.

б) Меншікті капитал:

- Басқа да жиынтық кірісте сақтандыру шарттары бойынша қаржылық табыстар немесе шығыстар ретінде танылатын шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруі.
- (а) тармағына сәйкес пайдаға немесе шығынға әсері.

(е) Залалдар тарихы

Келесі кесте жиынтық төлемдерді бағалау уақытының өзгеруін көрсетеді, жалпы негізде. Әрбір кестеде компанияның әрбір шығын жылы үшін жалпы төлемдерін бағалау уақытының өзгеруі көрсетілген, сонымен қатар ол қаржылық жағдай туралы есепке енгізілген сомамен жиынтық төлемдерді салыстыруды ұсынады. Қалдықтар есепті күнге қолданыстағы айырбас бағамы бойынша қайта есептелді.

Шығынның дамуын талдау (жалпы) - барлығы

мың теңге	Залал жылы						Жиыны
	2019 ж.	2020 ж.	2021 ж.	2022 ж.	2023 ж.	2024 ж.	
Жинақталған шығынды бағалау							
Жыл соңындағы залал	527,228	1,186,054	2,205,219	3,834,225	4,171,992	8,559,930	8,559,930
– бір жылдан кейін	366,058	914,029	2,130,093	3,458,685	3,823,042	-	3,823,042
– екі жылдан кейін	288,935	764,804	2,262,235	3,232,262	-	-	3,232,262
– үш жылдан кейін	611,708	854,800	2,194,733	-	-	-	2,194,733
– төрт жылдан кейін	634,113	753,498	-	-	-	-	753,498
– бес жылдан кейін	566,807	-	-	-	-	-	566,807
2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жиынтық шығынды бағалау	566,807	753,498	2,194,733	3,232,262	3,823,042	8,559,930	19,130,272
Ағымдағы сәттегі жинақталған төлемдер	(375,853)	(481,635)	(1,542,554)	(1,505,206)	(1,866,971)	(6,963,641)	(12,735,860)
Төленбеген шығындар бойынша міндеттемелердің жиыны	190,954	271,863	652,179	1,727,056	1,956,071	1,596,289	6,394,412
Дисконттаудың әсері	-	-	-	-	-	-	(2,489,000)
Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	-	-	-	-	-	-	473,665
2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы есепке енгізілген туындаған талаптар бойынша міндеттемелердің жиынтығы							4,379,077

5 Сақтандыру шарттары бойынша түсім

2024 ж.
мың теңге**СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар**

Өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттемелердің өзгеруіне қатысты сомалар

– Есепті кезеңде сақтандыру шарттары бойынша қызметтер көрсету салдарынан ШКҚМ босату

– Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзетуді босату

– Есепті кезең ішінде шеккен сақтандыру шарттары бойынша шығыстарды жабуға міндеттемелерді босату

– Өзге

Аквизициялық ақша ағындарына қатысты сомалар

Сақтандыру бойынша түсімдердің жиыны (17(а)-ескертпені қараңыз)

Өмірді сақтандыруға байланысты тәуекел	Өмірді жинақтаушы сақтандыру	Аннуитет шарттары	Өмірді сақтандырудан бөлек сақтандыру	Жиыны
518,836	132,601	2,665,877	2,086,963	5,404,277
143,447	30,241	27,581	749,337	950,606
554,821	269,164	1,044,097	7,244,245	9,112,327
(6,410)	(2,054)	20,493	(28,508)	(16,479)
5,136,883	46,274	1,352,357	7,505,461	14,040,975
6,347,577	476,226	5,110,405	17,557,498	29,491,706

2023 ж.
мың теңге**СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар**

Өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттемелердің өзгеруіне қатысты сомалар

– Есепті кезеңде сақтандыру шарттары бойынша қызметтер көрсету салдарынан ШКҚМ босату

– Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзетуді босату

– Есепті кезең ішінде шеккен сақтандыру шарттары бойынша шығыстарды жабуға міндеттемелерді босату

– Өзге

Аквизициялық ақша ағындарына қатысты сомалар

Сақтандыру бойынша түсімдердің жиыны (17(а)-ескертпені қараңыз)

Өмірді сақтандыруға байланысты тәуекел	Өмірді жинақтаушы сақтандыру	Аннуитет шарттары	Өмірді сақтандырудан бөлек сақтандыру	Жиыны
570,421	133,007	1,660,729	2,199,541	4,563,698
198,370	15,774	19,001	526,358	759,503
400,291	238,384	283,728	5,994,018	6,916,421
(2,627)	(354)	(46,001)	(58,789)	(107,771)
5,104,152	34,227	1,183,679	5,351,032	11,673,090
6,270,607	421,038	3,101,136	14,012,160	23,804,941

6 Сақтандыру шарттары бойынша шығыстар және өзге де операциялық шығыстар

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Шағымдар мен артықшылықтар	5,223,747	3,816,295
Ауыр сақтандыру шарттары бойынша шығындар (17(а)-ескертпе)	(176,014)	171,126
Еңбекақы*	11,778,954	8,169,177
Сақтандыруды дамытуға арналған шығын**	5,508,386	1,675,476
Комиссиялық шығыстар	2,547,465	5,432,917
Жалгерлік	192,360	104,003
Жарнама	121,543	47,897
Тозу және амортизация	31,266	18,225
Өзге салықтар мен алымдар	168	18,387
Басқа операциялық шығындар	438,795	485,491
	25,666,670	19,938,994
Жыл ішінде генерацияланатын ақша ағындарын сатып алуға бөлінген сомалар (17(а)-ескертпе)	(12,737,475)	(12,675,600)
Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы (17(а)-ескертпе)	14,040,975	11,673,090
	26,970,170	18,936,484
Ұсынған:		
Сақтандыру шарттары бойынша шығындар (17(а)-ескертпе)	19,737,982	16,201,065
Өзге операциялық шығындар	7,232,188	2,735,419
	26,970,170	18,936,484

*2024 жылы еңбекақы құрамына Компанияның белгілі бір өнімдерін ілгерілету және іске асыруға қатысатын, сондай-ақ өз қызметін азаматтық-құқықтық сипаттағы шарттар негізінде жүзеге асыратын мамандарға төленген 8,174,636 мың теңге мөлшеріндегі шығыстар енгізілген (2023 жылы: 6,818,493 мың теңге).

**Сақтандыруды дамытуға арналған шығыстар қатарына келісімиарт негізінде тартылған жеке тұлғаларға маркетингтік қызмет үшін төленген шығыстар кіреді.

2024 жылы Компанияға бір аудиторлық ұйым тарапынан көрсетілген аудиторлық қызметтердің құны 75,000 мың теңгені құрады, ал кеңес беру қызметтері көрсетілмеген (2023 жылы: аудиторлық қызметтер – 68,000 мың теңге, кеңес беру қызметтері – 45,277 мың теңге).

7 Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген пайыздық табыстар, нетто

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық табыстар		
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	2,468,159	682,352
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	5,020,612	5,039,194
«РЕПО мәмілелері» мәмілелері бойынша дебиторлық берешек	446,013	61,651
Банктердегі жинақ шоттарындағы ақша қаражаты	591,570	441,613
Берілген қарыздар	8,287	-
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық табыстардың жиынтығы	8,534,641	6,224,810
Пайыздық шығындар		
«РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(634,126)	(139,734)
Пайыздық шығыстардың жиыны	(634,126)	(139,734)

8 Өзге инвестициялық табыстар, таза

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Нетто-қаржы активтері бойынша бағамдық айырмадан пайда/(залал) шамасы	647,356	(37,509)
ПНЗАӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалаудан түскен пайыздық табыстар мен табыстар	302,189	148,201
Дивидендтік кіріс	57,227	2,313
Инвестициялық бағалы қағаздарды сатудан түскен таза сатылған кіріс	-	2,240
	1,006,772	115,245

9 Таза (залал)/қаржы активтерінің құнсыздануынан болған залалды қалпына келтіру

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	(28,987)	(3,454)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар (16-ескертпе)	(7,702)	(558)
Ақша қаражаты және оның баламалары (13-ескертпе)	(8,208)	9,425
	(44,897)	5,413

10 Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар		
Ақшаның уақытша құнының әсері мен өзгеруін көрсететін пайыздық шығыстар	(5,567,600)	(2,951,401)
Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеруінің және басқа да қаржылық болжамдардың әсері	(65,259)	(341,111)
Нетто-бағамдық айырмашылықтан шығын мөлшері	(241,044)	(5,630)
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығындардың жиыны (17(а)-ескертпе)	(5,873,903)	(3,298,142)
Ұсынылған:		
Пайда немесе залал құрамында танылған сомалармен	(5,808,644)	(2,957,031)
Басқа да жиынтық кірісте танылған сомалармен	(65,259)	(341,111)

11 Өзге шығыстар, нетто

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ міндетті жарналарын төлеу бойынша шығыстар	(738,697)	(261,547)
Өзге шығыстар, нетто	(19,667)	(15,900)
Басқа шығыстардың жиыны, нетто	(758,364)	(277,447)

12 Табыс салығы бойынша шығыс

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығын	-	(191,790)
Уақытша айырмашылықтардың туындауы және қалпына келтірілуі және бағалау резервінің шығындарға өзгеруі салдарынан кейінге қалдырылған салық активтерінің/кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің шамасының өзгеруі	(837,510)	(253,085)
Табыс салығы бойынша шығыстардың жиыны	(837,510)	(444,875)

2024 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша мөлшерлеме 20% құрайды (2023 жылы: 20%).

31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін табыс салығы бойынша тиімді мөлшерлемені салыстыру:

	2024 ж.		2023 ж.	
	мың теңге	%	мың теңге	%
Салық салуға дейінгі пайда	4,574,604	100	7,992,653	100
Табыс салығы бойынша қолданыстағы мөлшерлемелерге сәйкес есептелген табыс салығы	(914,921)	(20)	(1,598,531)	(20)
Инвестициялық бағалы қағаздардан салық салынбайтын табыс	85,727	1.87	1,164,531	14.57
Өзге шегерілмейтін шығындар	(8,316)	(0.18)	(10,875)	(0.14)
	(837,510)	(18.31)	(444,875)	(5.57)

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері

Қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсаттары үшін пайдаланылатын сомалар арасында туындайтын уақытша айырмашылықтар 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің туындауына әкеледі. Табыс салығы бойынша салық салынатын базаның мөлшерін азайтатын уақытша айырмаларды пайдалану мерзімі Қазақстан Республикасының қолданыстағы салық заңнамасымен шектелмейді.

2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі уақыт айырмашылықтарының шамасының өзгеруі келесідей ұсынылуы мүмкін.

мың теңге	2024 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	Пайда немесе залал құрамында танылған	Меншікті капитал құрамында танылған	2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(3,019)	(2,815)	-	(5,834)
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	(36,853)	36,799	-	(54)
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(1,504,679)	(930,069)	12,951	(2,421,797)
Табыс салығынан басқа салықтар	2,964	8,346	-	11,310
Кредиторлық берешек	15,453	1,347	-	16,800
Демалыс бойынша резерв	15,324	12,995	-	28,319
Өзге міндеттемелер	8,649	35,887	-	44,536
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің жиыны	(1,502,161)	(837,510)	12,951	(2,326,720)

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі уақыт айырмашылықтарының шамасының өзгеруі келесідей ұсынылуы мүмкін.

мың теңге	2023 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	Пайда немесе залал құрамында танылған	Меншікті капитал құрамында танылған	2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	-	(3,019)	-	(3,019)
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	10,933	(47,786)	-	(36,853)
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(1,341,930)	(231,177)	68,428	(1,504,679)
Табыс салығынан басқа салықтар	830	2,134	-	2,964
Кредиторлық берешек	7,392	8,061	-	15,453
Демалыс бойынша резерв	5,271	10,053	-	15,324
Өзге міндеттемелер	-	8,649	-	8,649
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің жиыны	(1,317,504)	(253,085)	68,428	(1,502,161)

13 Ақша қаражаттары және оның баламалары

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Ағымдағы банк шоттарындағы ақша қаражаты		
- кредиттік рейтингісі «Ваа3»-тен «Ваа1»-ға дейін	123,332	2,488
- кредиттік рейтингісі «Ва3»-тен «Ва1»-ға дейін	306,671	33,524
- берілген кредиттік рейтингісі жоқ	867	31,545
	430,870	67,557
Банктердегі жинақ шоттарындағы ақша қаражаты		
- кредиттік рейтингісі «Ва3»-тен «Ва1»-ға дейін	5,245,378	2,199,129
	5,245,378	2,199,129
Залал бойынша бағалау резерві	(9,809)	(1,601)
Ағымдағы банктік шоттағы ақша қаражатының жиыны	5,666,439	2,265,085
Бастапқы мерзімі үш айдан аз сатып алу және кері сату шарттары (кері «РЕПО») – кредиттік рейтингтің тағайындалуынсыз	11,935,645	1,933,211
Ақшалай қаражат пен оның баламаларының жиыны	17,602,084	4,198,296

Кредиттік рейтингтер «Moody's» рейтингтік агенттігінің стандарттарына немесе осыған ұқсас халықаралық агенттіктердің аналогтарына сәйкес ұсынылады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша барлық ақша қаражаты мен оның баламалары кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктердегі шоттар мен депозиттер өндіретін жылдық тиімді пайыздық мөлшерлеме теңгемен 15.4%-дан АҚШ долларымен 2%-ға дейін құрады (2023 жылғы 31 желтоқсан: 16% теңгемен және 1.5% АҚШ долларымен).

Компания 2024 жыл ішінде Қазақстан қор биржасында «кері РЕПО» шарттарын жасасты. Осы шарттардың мәні Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары және әділ құны 11,907,186 мың теңге болатын «Қазақстандық тұрақтылық қоры» АҚ облигациялары (2023 жыл: әділ құны 1,863,620 мың теңге болатын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары) болды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компанияның екі банкте қалдықтары болды (2023 жылғы 31 желтоқсан: бір банкте), бұл шоттар мен депозиттердің жалпы балансының 10%-дан астамын құрайды. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы банктер бойынша қалдықтардың жиынтық көлемі 5,552,048 мың теңгені құрады (2023 жыл: 2,232,653 мың теңге). 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кері «РЕПО» мәмілелері бойынша баланстық құн ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жалпы сомасының 10%-нан асады.

14 Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Қарыз құралдарына инвестициялар		
Қазақстандық банктердің облигациялары		
«Ba1»-ден «Ba3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	1,577,054	1,561,017
Қазақстандық банктердің облигацияларының жиыны	1,577,054	1,561,017
Үлестік құралдарға инвестициялар		
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының акциялары	70,812	44,944
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдары акцияларының жиыны	70,812	44,944
Қазақстандық компаниялардың акциялары		
«KEGOC» АҚ	513,022	497,475
Өзгелері	42,409	36,186
Қазақстандық компаниялардың акцияларының жиыны	555,431	533,661
Акциялардың жиыны	626,243	578,605
ПНЗАӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жиыны	2,203,297	2,139,622

Кредиттік рейтингтер «Moody's» рейтингтік агенттігінің стандарттарына немесе осындай халықаралық рейтингтік агенттіктердің аналогтарына сәйкес ұсынылады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания 2 эмитенттің қаржы құралдарына иелік етті, олар пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жалпы балансының 10%-дан астамын құрайды. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы эмитенттер бойынша қалдықтардың жиынтық көлемі 2,090,076 мың теңгені құрайды (2023 жылғы 31 желтоқсан: Қалдығы 2,058,492 мың теңге болатын 2 эмитент).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық инвестициялық бағалы қағаздар шығаратын купондық пайыздық мөлшерлемелер жылына 16.5% құрады (2023 жылғы 31 желтоқсан: жылына 16.5%).

15 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Қарыз құралдарына инвестициялар		
Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары		
«Ваа1»-ден «Ваа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар		
- «Кері РЕПО» мәмілелері бойынша кепілге салынған	-	2,028,249
- Компанияның иелігінде тұрғандар	8,179,877	1,606,606
Мемлекеттік облигациялардың жиыны	8,179,877	3,634,855
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары		
«Ааа» кредиттік рейтингімен	-	1,080,309
«А1»-ден «А3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	1,066,312	-
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының облигацияларының жиыны	1,066,312	1,080,309
Қазақстандық банктердің облигациялары		
«Ва1»-ден «Ва3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	3,123,061	-
«Ваа1»-ден «Ваа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	1,703,005	386,564
Қазақстандық банктердің облигацияларының жиыны	4,826,066	386,564
Қазақстандық компаниялардың корпоративтік облигациялары		
«Ваа1»-ден «Ваа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	9,420,311	5,398,213
Қазақстандық компаниялардың корпоративтік облигацияларының жиыны	9,420,311	5,398,213
Облигациялардың жиыны	23,492,566	10,499,941
Үлестік құралдарға инвестициялар		
Үлестік қаржы құралдары		
«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ акциялары	17,224	17,224
Үлестік құралдардың жиыны	17,224	17,224
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жиыны	23,509,790	10,517,165

Кредиттік рейтингтер «Moody's» рейтингтік агенттігінің стандарттарына немесе осыған ұқсас халықаралық агенттіктердің аналогтарына сәйкес ұсынылады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша БЖКӘҚ бойынша бағаланатын барлық борыштық инвестициялық бағалы қағаздар кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания 4 эмитенттің қаржы құралдарына иелік етті, олардың үлесіне басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жалпы балансының 10%-дан астамы тиесілі. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы эмитенттер бойынша қалдықтардың жиынтық көлемі 17,108,030 мың теңгені құрайды (2023 жылғы 31 желтоқсан: Қалдықтардың жиынтық көлемі 10,113,377 мың теңге болатын 4 эмитент).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық инвестициялық бағалы қағаздар өндіретін купондық пайыздық мөлшерлемелер жылына 2.95%-дан 17.5%-ға дейін (2023 жылғы 31 желтоқсан: жылына 2.95%-дан 18.5%-ға дейін) құрайды.

16 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары		
«Ваа1»-ден «Ваа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар		
- «кері РЕПО» мәмілелері бойынша кепілге салынған	2,910,623	2,570,029
- Компанияның иелігінде тұрғандар	33,031,690	35,412,832
Мемлекеттік облигациялардың жиыны	35,942,313	37,982,861
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары		
«Ааа» кредиттік рейтингімен	2,942,690	3,069,796
«А1»-ден «А3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	2,080,614	-
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының облигацияларының жиыны	5,023,304	3,069,796
Қазақстандық банктердің облигациялары		
«Ваа1»-ден «Ваа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	5,147,104	3,889,042
Қазақстандық банктердің облигацияларының жиыны	5,147,104	3,889,042
Қазақстандық компаниялардың корпоративтік облигациялары		
«Ваа1»-ден «Ваа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	12,800,305	518,663
Қазақстандық компаниялардың корпоративтік облигацияларының жиыны	12,800,305	518,663
Құнсыздануға арналған резерв	(18,718)	(11,016)
Облигациялардың жиыны, нетто	58,894,308	45,449,346

Кредиттік рейтингтер «Moody's» рейтингтік агенттігінің стандарттарына немесе осыған ұқсас халықаралық агенттіктердің аналогтарына сәйкес ұсынылады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын барлық инвестициялық бағалы қағаздар кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылған.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жалпы балансының 10%-дан астамын құрайтын 2 эмитенттің қаржы құралдарына иелік етті (2023 жылғы 31 желтоқсан: бір эмитент). 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы эмитенттер бойынша қалдықтардың жиынтық көлемі 43,190,535 мың теңгені құрайды (2023 жылғы 31 желтоқсан: 37,974,193 мың теңге).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық бағалы қағаздар шығаратын жылдық тиімді пайыздық мөлшерлемелер жылына 5.5%-дан 16.7%-ға дейін құрайды (2023 жылғы 31 желтоқсан: жылына 5.5%-дан 16.7%-ға дейін). 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың өтеу мерзімі 2025 жылғы қаңтардан 2045 жылғы шілдеге дейін өзгерді (2023 жылғы 31 желтоқсан: 2024 жылғы наурыздан 2045 жылғы шілдеге дейін).

17 Сақтандыру шарттары

	Жалпы бағалау моделі (ЖБМ)				
	Өмірді сақтандыруға байланысты тәуекел	Өмірді жинақтаушы сақтандыру	Аннуитет шарттары	Өмірді сақтандырудан бөлек сақтандыру	Жиыны
2024 ж. мың теңге					
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(1,806,130)	(6,261,790)	(48,915,482)	(6,025,798)	(63,009,200)

	Жалпы бағалау моделі (ЖБМ)				
	Өмірді сақтандыруға байланысты тәуекел	Өмірді жинақтаушы сақтандыру	Аннуитет шарттары	Өмірді сақтандырудан бөлек сақтандыру	Жиыны
2023 ж. мың теңге					
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	-	186,703	-	-	186,703
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(2,122,791)	(178,053)	(15,818,866)	(5,409,323)	(23,529,033)

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сақтандыру шарттары бойынша кредиттік тәуекелдің ең жоғары мөлшері 180,008 мың теңгені құрайды (2023 жылғы 31 желтоқсан: төленбеген сыйлықақылар бойынша дебиторлық берешек жоқ), ол негізінен Компания көрсеткен қызметтер үшін сыйлықақылар бойынша дебиторлық берешекке байланысты.

(а) Сақтандыру шарттары бойынша қозғалыстар

Келесі салыстырулар пайда немесе залал туралы есепте және басқа да жиынтық кірісте танылған ақша қаражаттары мен сомалардың қозғалысы нәтижесінде жыл ішінде әр сегменттегі сақтандыру шарттарының таза баланстық құны қалай өзгергенін көрсетеді.

Компания жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелердің қозғалысын және туындаған талаптар бойынша міндеттемелердің қозғалысын жеке талдайтын кестені ұсынады және бұл қозғалыстарды пайда немесе залал туралы есептің баптарымен және басқа да жиынтық кірістермен салыстырады.

Екінші салыстыру қаржылық емес тәуекелге және ШКҚМ-ға тәуекелдік түзетумен болашақ ақша ағындарының келтірілген құнын бағалаудағы өзгерістерді жеке талдайтын СБНТ-ны қолдана отырып бағаланбайтын шарттар үшін ұсынылған.

Сақтандыру өтемінің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер және туындаған талаптар бойынша талдау – СБНТ қолдану арқылы бағаланбайтын шарттар

	2024 ж.				2023 ж.			
	Сақтандырудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелер		Туындаған талаптар бойынша міндеттемелер		Сақтандырудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелер		Туындаған талаптар бойынша міндеттемелер	
	Залал компонентін қоспағанда	Залал компоненті	Залал компонентін қоспағанда	Жиыны	Залал компонентін қоспағанда	Жиыны	Залал компонентін қоспағанда	Жиыны
мың теңге								
Кезең басындағы активтер	203,087	-	(16,384)	186,703	-	-	-	-
Кезең басындағы міндеттемелер	(18,086,416)	(175,207)	(5,267,410)	(23,529,033)	(22,835,610)	-	(2,767,306)	(25,602,916)
Кезең басындағы таза қалдық	(17,883,329)	(175,207)	(5,283,794)	(23,342,330)	(22,835,610)	-	(2,767,306)	(25,602,916)
<i>Пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы есептегі өзгерістер</i>								
Сақтандыру шарттары бойынша түсім (5-ескертпе)								
Ауысу күніне өзгертілген ретроспективті тәсілді қолдана отырып бағаланған шарттар	1,283,357	-	-	1,283,357	3,110,921	-	-	3,110,921
Басқа шарттар	28,208,349	-	-	28,208,349	20,694,020	-	-	20,694,020
	29,491,706	-	-	29,491,706	23,804,941	-	-	23,804,941
Сақтандыру шарттары бойынша шығыстар (6-ескертпе)								
Сақтандыру шарттары бойынша туындаған талаптар мен өзге де шығыстар	-	23,434	(9,179,191)	(9,155,757)	-	64,075	(5,275,913)	(5,211,838)
Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы	(14,040,975)	-	-	(14,040,975)	(11,673,090)	-	-	(11,673,090)
Ауыр шарттар бойынша залалдар және залалдарды қалпына келтіру	-	152,580	-	152,580	-	(235,201)	-	(235,201)
Туындаған талаптар бойынша міндеттемелерді түзету	-	-	3,306,170	3,306,170	-	-	919,064	919,064
	(14,040,975)	176,014	(5,873,021)	(19,737,982)	(11,673,090)	(171,126)	(4,356,849)	(16,201,065)
Инвестициялық құрамдастар және сақтандыру сыйлықақысын қайтару	4,890,772	-	(4,890,772)	-	12,558,300	-	(12,558,300)	-
Сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесі	20,341,503	176,014	(10,763,793)	9,753,724	24,690,151	(171,126)	(16,915,149)	7,603,876
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар (10-ескертпе)	(5,060,235)	(1,858)	(570,766)	(5,632,859)	(3,232,226)	(4,081)	(56,205)	(3,292,512)
Валюта бағамының өзгеруінің әсері (10-ескертпе)	(221,719)	(214)	(19,111)	(241,044)	(75)	-	(5,555)	(5,630)
Пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы есептегі қозғалыстардың жиыны	15,059,549	173,942	(11,353,670)	3,879,821	21,457,850	(175,207)	(16,976,909)	4,305,734
<i>Ақша ағындары</i>								
Алынған сыйлықақылар	(68,542,553)	-	-	(68,542,553)	(29,181,169)	-	-	(29,181,169)
Инвестициялық құрамдас бөліктерді қоса алғанда, сақтандыру шарттары бойынша төленген шағымдар мен өзге де шығыстар	-	-	12,258,387	12,258,387	-	-	14,460,421	14,460,421
Аквизициялық ақша ағындары	12,737,475	-	-	12,737,475	12,675,600	-	-	12,675,600
Ақша ағындарының жиыны	(55,805,078)	-	12,258,387	(43,546,691)	(16,505,569)	-	14,460,421	(2,045,148)
Кезеңнің соңындағы таза қалдық	(58,628,858)	(1,265)	(4,379,077)	(63,009,200)	(17,883,329)	(175,207)	(5,283,794)	(23,342,330)
Кезең соңындағы активтер	-	-	-	-	203,087	-	(16,384)	186,703
Кезең соңындағы міндеттемелер	(58,628,858)	(1,265)	(4,379,077)	(63,009,200)	(18,086,416)	(175,207)	(5,267,410)	(23,529,033)
	(58,628,858)	(1,265)	(4,379,077)	(63,009,200)	(17,883,329)	(175,207)	(5,283,794)	(23,342,330)

Бағалау компоненті бойынша талдау – СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар

мың теңге	2024 ж.						2023 ж.					
	ШКҚМ ((в) тармағын қараңыз)						ШКҚМ ((в) тармағын қараңыз)					
	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	Ауысу күніне өзгертілген ретроспективті тәсілге сәйкес бағаланған шарттар	Өзге шарттар	Аралық қорытынды	Жиыны	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	Ауысу күніне өзгертілген ретроспективті тәсілге сәйкес бағаланған шарттар	Өзгелері шарттар	Аралық қорытынды	Жиыны
Кезең басындағы активтер	1,005,353	(59,827)	3,513	(762,336)	(758,823)	186,703	-	-	-	-	-	-
Кезең басындағы міндеттемелер	(18,710,270)	(1,025,468)	(720,264)	(3,073,031)	(3,793,295)	(23,529,033)	(19,278,450)	(629,668)	(2,582,035)	(3,112,763)	(5,694,798)	(25,602,916)
Кезең басындағы таза қалдық	(17,704,917)	(1,085,295)	(716,751)	(3,835,367)	(4,552,118)	(23,342,330)	(19,278,450)	(629,668)	(2,582,035)	(3,112,763)	(5,694,798)	(25,602,916)
<i>Пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы есептегі өзгерістер</i>												
Ағымдағы қызметтерге қатысты өзгерістер												
Көрсетілген қызметтерге қатысты танылған ШКҚМ (5-ескертпе)	-	-	364,450	5,039,827	5,404,277	5,404,277	-	-	2,124,995	2,438,703	4,563,698	4,563,698
Өткен тәуекелдерге қатысты қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетуді өзгерту	-	(887,420)	-	-	-	(887,420)	-	(114,441)	-	-	-	(114,441)
Тәжірибе негізіндегі түзетулер	1,778,119	-	-	-	-	1,778,119	2,468,132	-	-	-	-	2,468,132
Болашақ қызметтерге байланысты өзгерістер												
Бастапқыда бір жыл ішінде танылған шарттар(17(б)-ескертпе)	18,484,447	(1,427,335)	-	(17,138,753)	(17,138,753)	(81,641)	5,015,391	(759,559)	-	(4,255,832)	(4,255,832)	-
ШКҚМ түзетегін бағалаулардағы өзгеріс	(2,001,377)	767,539	(379,242)	1,613,080	1,233,838	-	(1,710,927)	15,862	(81,286)	1,776,351	1,695,065	-
Ауыр шарттар бойынша шығындарға және шығындарды қалпына келтіруге әкелетін бағалаулардағы өзгеріс	235,479	(1,260)	-	-	-	234,219	-	3,985	-	(236,562)	(236,562)	(232,577)
Өткен кезеңдерде көрсетілген қызметтерге байланысты өзгерістер												
Туындаған талаптар бойынша міндеттемелерді түзету	1,881,200	1,424,970	-	-	-	3,306,170	473,083	445,981	-	-	-	919,064
Сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесі	20,377,868	(123,506)	(14,792)	(10,485,846)	(10,500,638)	9,753,724	6,245,679	(408,172)	2,043,709	(277,340)	1,766,369	7,603,876
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар (10-ескертпе)	(3,375,500)	(208,664)	(93,682)	(1,955,013)	(2,048,695)	(5,632,859)	(2,622,682)	(46,520)	(177,977)	(445,333)	(623,310)	(3,292,512)
Валюта бағамының өзгеруінің әсері (10-ескертпе)	(218,896)	(17,910)	4	(4,242)	(4,238)	(241,044)	(4,316)	(935)	(448)	69	(379)	(5,630)
Пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы есептегі өзгерістердің жиыны	16,783,472	(350,080)	(108,470)	(12,445,101)	(12,553,571)	3,879,821	3,618,681	(455,627)	1,865,284	(722,604)	1,142,680	4,305,734
Ақша ағындары	(43,546,691)	-	-	-	-	(43,546,691)	(2,045,148)	-	-	-	-	(2,045,148)
Кезеңнің соңындағы таза қалдық												
Кезең соңындағы активтер	-	-	-	-	-	-	1,005,353	(59,827)	3,513	(762,336)	(758,823)	186,703
Кезең соңындағы міндеттемелер	(44,468,136)	(1,435,375)	(825,221)	(16,280,468)	(17,105,689)	(63,009,200)	(18,710,270)	(1,025,468)	(720,264)	(3,073,031)	(3,793,295)	(23,529,033)
	(44,468,136)	(1,435,375)	(825,221)	(16,280,468)	(17,105,689)	(63,009,200)	(17,704,917)	(1,085,295)	(716,751)	(3,835,367)	(4,552,118)	(23,342,330)

(б) Бастапқыда бір жыл ішінде танылған шарттардың әсері

Төмендегі кестеде бір жыл ішінде СБНТ-ға сәйкес бағаланбайтын сақтандыру шарттарын бастапқы тану кезінде туындайтын бағалау компоненттеріне әсері келтірілген.

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Шығарылған сақтандыру шарттары		
Сақтандыру шарттары бойынша шағымдар мен өзге де шығыстар	37,568,734	13,288,782
Аквизициялық ақша ағындары	13,403,366	12,176,112
Ақша қаражаттарының ағындарының келтірілген құнын есептік бағалау	50,972,100	25,464,894
Ақша қаражаты түсімдерінің келтірілген құнының есептік бағалауы	(69,456,547)	(30,480,285)
Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	1,427,335	759,559
ШКҚМ	17,138,753	4,255,832
Бастапқы тану кезінде танылған залалдар	81,641	-

2024 және 2023 жылдар ішінде Компания ауыр келісімшарттар шығарған жоқ.

(в) Шартта көзделген қызметтер маржасы (ШКҚМ)

Келесі кестеде компания СБНТ-ны қолдана отырып бағаланбайтын сақтандыру шарттары үшін есепті күннен кейін пайда немесе залал ретінде ШКҚМ-ның қалған бөлігін қашан тануды жоспарлап отырғаны туралы ақпарат берілген.

2024 ж. мың теңге	1 жыл немесе одан аз						10 жылдан аса	
	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5-10 жыл	Жиыны	Жиыны	
Сақтандыру шарттары	5,160,949	2,580,446	1,248,586	995,218	863,982	3,104,863	3,151,645	17,105,689
	5,160,949	2,580,446	1,248,586	995,218	863,982	3,104,863	3,151,645	17,105,689
2023 ж. мың теңге	1 жыл немесе одан аз						10 жылдан аса	
	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5-10 жыл	Жиыны	Жиыны	
Сақтандыру шарттары	2,006,334	1,247,051	568,963	279,844	155,879	259,727	34,320	4,552,118
	2,006,334	1,247,051	568,963	279,844	155,879	259,727	34,320	4,552,118

(г) Маңызды кәсіби пікірлер мен бағалаулар

(i) Шарттарды орындау бойынша ақша ағындары

Шарттарды орындау бойынша ақша ағындарына:

- болашақ ақша ағындарын есептік бағалау;
- қаржылық тәуекелдер болашақ ақша ағындарын есептік бағалауда ескерілмейтін шамада ақшаның уақытша құнын және болашақ ақша ағындарымен байланысты қаржылық тәуекелдерді есепке алу мақсаттары үшін түзетуді; және
- қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету.

Компанияның ақша ағындарын бағалаудағы мақсаты ықтимал нәтижелердің барлық ауқымын көрсететін бірқатар сценарийлердің күтілетін құнын анықтау болып табылады. Күтілетін ағымдағы құнды есептеу үшін әр сценарийдің ақша ағындары дисконтталады және осындай нәтиженің пайда болу ықтималдығын бағалауды ескере отырып өлшенеді.

Болашақ ақша ағындарын есептік бағалау

Болашақ ақша ағындарын бағалау кезінде Компания осындай болашақ ақша ағындарының сомалары, мерзімдері және белгісіздігі туралы есепті күнге шамадан тыс шығындарсыз немесе күш жұмсамай-ақ қол жетімді барлық негізделген және расталған ақпаратты ашық түрде пайдаланады. Бұл ақпарат ішкі және сыртқы көздерден, сақтандыру шығындары және басқа да тәжірибелер туралы өткен кезеңдердің деректерін қамтиды және болашақ оқиғаларға қатысты ағымдағы күтулерді ескере отырып жаңартылады.

Егер маңызды нарықтық айнымалылардың бағалары осы айнымалылар үшін бақыланатын нарықтық бағаларға сәйкес келсе, болашақ ақша ағындарының есептік бағалары компанияның есепті күнгі ағымдағы шарттар туралы пікірін көрсетеді.

Болашақ ақша ағындарын бағалау кезінде Компания осы ақша ағындарына әсер етуі мүмкін болашақ оқиғаларға қатысты ағымдағы күтулерді ескереді. Алайда, Компания болашақта қолданыстағы міндеттемелерді өзгертетін немесе тоқтататын немесе қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша жаңа міндеттемелер жасайтын заңнаманың өзгеруінің ағымдағы күтулерін заңнаманың мұндай өзгерісі іс жүзінде күшіне енгенге дейін ескермейді. Компания қазақстандық заңнамада белгіленген индекстеу коэффициенттерін қолдана отырып, аннуитеттік төлемдерді индекстейді.

Шарт шеңберіндегі ақша ағындары келісімшарттың орындалуымен тікелей байланысты, оның ішінде Компания сомасын немесе мерзімдерін өз қалауы бойынша белгілейтін ақша ағындары. Сақтандыру шарты шеңберіндегі ақша ағындарына полис ұстаушының пайдасына (немесе оның атынан) төлемдер, акционерлік ақша ағындары және Компания шарттарды орындау үшін жұмсайтын басқа шығындар кіреді.

Сақтандыру шарттары бойынша аквизициялық ақша ағындары осы топ тиесілі сақтандыру шарттарының портфелімен тікелей байланысты сақтандыру шарттары тобын сату, андеррайтинг және жасасу жөніндегі қызметке байланысты туындайды. Келісімшарттарды орындау үшін компанияның басқа шығындарына мыналар жатады:

- сақтандыру шығындарын реттеуге, полистерді жүргізуге және оларға қызмет көрсетуге арналған шығындар;
- сақтандыру шарты шеңберінде алуға жататын бөліктер төлейтін сыйлықақылар бойынша төлеуге жататын тұрақты комиссиялар;
- шарт талаптарына сәйкес полис ұстаушыға төленуге жататын ретінде ерекше түрде көрсетілген табыс салығы және барлық басқа шығындар.

Сақтандыру шарттары бойынша аквизициялық ақша ағындары және Компанияның шарттарды орындау үшін алатын басқа шығындары тікелей шығындарды да, тұрақты және ауыспалы үстеме шығыстарды бөлуді де қамтиды.

Ақша ағындары Компания сақтандыру шарттарын жасасу үшін жүзеге асыратын қызметке, шарттарды орындауға байланысты басқа қызметке және шығындарды есептеудің тиісті әдістерін қолдана отырып, жергілікті ұйым деңгейінде жүзеге асырылатын басқа қызметке тікелей жатқызылуы мүмкін. Сақтандыру шарттарын жасасу және шарттарды орындау жөніндегі қызметке жатқызылуы мүмкін ақша ағындары ұқсас сипаттамалары бар барлық шығындарға дәйекті қолданылатын жүйелі және ұтымды әдістерді пайдалана отырып, шарттар топтары бойынша бөлінеді. Компания жалпы жағдайда сақтандыру шарттарының топтарына аквизициялық ақша ағындарын бөлімшелер мен филиалдардың өнім түрлері бойынша сақтандыру полистерін жасасуға жұмсаған еңбек шығындарының үлесіне, әр топ бойынша талаптардың санына байланысты талаптармен жұмыс істеу шығындарына, сондай-ақ әрбір топ ішіндегі қолданыстағы шарттардың санына сүйене отырып, техникалық қызмет көрсету мен әкімшілендіру шығындарына қарай бөледі. Басқа шығындар пайда немесе залал құрамында олардың пайда болуына қарай танылады.

Резервтер бойынша түйінді жорамалдар

Өмірді сақтандыру шарттары және аннуитет шарттары

Компания болашақ ақша ағындарын және өмірді сақтандыру шарттары мен аннуитет шарттары бойынша міндеттемелерді бағалау кезінде бірқатар негізгі болжамдарды қолданады. Алайда, негізгі қауіптер өлім/өмір сүру кестесінің өзгеруіне байланысты туындайды.

Болашақ ақша ағындарын бағалау кезінде қолданылатын өлім/өмір сүру ұзақтығы туралы болжамдар ұлттық өлім деректеріне негізделген. Аннуитеттерді бағалау кезінде өлім/өмір сүру ұзақтығы негізгі болжам болып табылады. Күтілетін өлім-жітім коэффициенттерін көрсету үшін пайдаланылатын кестелер ашық қолжетімділікте болады және оларды Қазақстан Республикасының уәкілетті органы жасайды.

Өмірді сақтандырудан басқа сақтандыру шарттары

Компания есептелген, бірақ есепті күнге төленбеген барлық талаптарды түпкілікті реттеу бойынша шығындарды, сондай-ақ жеке мәлімделген талаптарды талдау және болған, бірақ әлі мәлімделмеген талаптар үшін резервтер құру арқылы жарамды қалдықтарды және залалдарды өтеудің басқа да күтілетін сомаларын іске асыру құнын бағалауды жүргізеді. Талаптарды түпкілікті реттеу бойынша шығыстар сомасы шығындарды жабу үшін сақтандыру резервтерін болжаудың кейбір әдістерімен есептеледі – мысалы, тізбекті баспалдақ әдісі және Борнхуттер-Фергюсон әдісі. Бұл әдістер компанияның шығындарды алу тәжірибесі болашақта шығындарды дамыту моделін болжауға және сәйкесінше сақтандыру шығындарын реттеу бойынша шығындардың түпкілікті сомасын анықтауға мүмкіндік береді деп болжайды. Сақтандыру шығындарын реттеу бойынша шығындардың түпкілікті сомасы бағалау басқа талаптардан бөлек жүргізілетін ірі талаптарды қоспағанда, сақтандырудың әрбір түрі үшін бөлек есептеледі.

Пайдаланылған Болжамдар, оның ішінде күтілетін шығындар коэффициенттеріне және болашақта мәлімделген шығындардың инфляциясына қатысты, өткен кезеңдердегі сақтандыру шығындарының дамуы туралы ақпаратқа тікелей негізделеді, оның негізінде болжамдар жасалды, дегенмен өткен тенденциялар болашақта қаншалықты қолданылмайтынын және болашақта қандай жаңа тенденциялардың пайда болуын бағалау үшін күтуге тұрарлық кәсіби пайымдау қолданылады.

Дисконттау мөлшерлемелері

Барлық ақша ағындары ақша ағындарының сипаттамаларын және сақтандыру шарттарының өтімділік сипаттамаларын көрсету үшін түзетілген өтімді тәуекелсіз кірістілік қисықтарын қолдана отырып дисконтталады. Компания валютаға байланысты ақша ағындарының дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін екі тәсілді қолданады:

- теңгемен номинацияланған ақша ағындарын дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін Компания «төменнен жоғарыға» тәсілін қолданады;
- АҚШ долларымен ұсынылған ақша ағындарының дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін Компания «жоғарыдан төмен» тәсілін қолданады.

«Төменнен жоғарыға» тәсілін пайдалана отырып, теңгемен дисконттау мөлшерлемелерін айқындау үшін Компания екі компонентті бағалайды: теңгемен тәуекелсіз кірістілік қисығы және өтімділікке түзету шамасы. Кейіннен теңгемен номиналданған ақша ағындарын дисконттау үшін пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемелері осы екі компоненттің сомасы ретінде есептеледі. Компания, әдетте, Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздары (МБҚ) бойынша купонсыз кірістілік қисығы үшін байқалатын тарихи деректерді пайдалана отырып, теңге бойынша тәуекелсіз мөлшерлемелерді айқындайды. Өтімсіздік сыйлықақысын есептеу үшін Компания өтімсіздік тәуекелінің әсерін көрсететін тәуекел факторлары сыйлықақысын бағалауға негізделген тәсілді қолданады. Бұл сыйлықақы өтімді емес борыштық құралдар (корпоративтік банктік кредиттер) бойынша пайыздық мөлшерлемеден ақшаның уақытша құны үшін сыйлықақыны және кредиттік тәуекел үшін сыйлықақыны қоспағанда есептеледі. Осы тәсілге сәйкес қалған құрамдас өтімсіздік сыйлықақысын білдіреді деп болжануда.

АҚШ долларымен дисконттау мөлшерлемелерін «жоғарыдан төмен» тәсілімен айқындау үшін Компания екі құрамдас бөлікті бағалайды: шартты түрде белгіленген «анықтамалық» активтер портфелі («референттік портфель») және осы портфельдің (күтілетін) рентабельдік деңгейі, сондай-ақ осы портфельге тән кредиттік тәуекелді бейнелейтін базалық портфельдің кірістілік компоненті. Дисконттаудың соңғы қисығы кредиттік тәуекел сыйлықақысын шегергендегі анықтамалық портфельдің кірістілігі ретінде есептеледі. Референттік портфель ретінде Компания инвестициялық деңгейден төмен емес кредиттік рейтингі бар Қазақстанның егеменді еурооблигацияларын және қазақстандық компаниялардың еурооблигацияларын пайдаланады. Қазақстанның еурооблигацияларына арналған CDS (кредиттік-дефолт своп) баға белгілеулері кредиттік спрэдті бағалау үшін пайдаланылады. кредиттік рейтингі инвестициялық рейтингтен төмен емес еурооблигациялар қолданылатындықтан, еурооблигациялардың кредиттік сапасы салыстырмалы болады деп болжануда.

Төмендегі кестелерде негізгі валюталар бойынша сақтандыру шарттары бойынша ақша ағындарын дисконттау үшін пайдаланылатын кірістілік қисықтары келтірілген.

	2024 ж.					2023 ж.				
	1 жыл	5 жыл	10 жыл	15 жыл	20 жыл	1 жыл	5 жыл	10 жыл	15 жыл	20 жыл
Теңге	13.51%	13.3%	13.2%	13.2%	13.2%	15.40%	13.7%	12.9%	12.5%	12.3%
АҚШ доллары	5.5%	5.9%	5.1%	5.4%	6.1%	4.8%	5.5%	4.6%	4.9%	5.6%

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер эмитент ұйымға қаржылық емес тәуекелді қабылдағаны үшін талап етілетін өтемақы мөлшерін көрсету мақсатында айқындалады, осы топтардың тәуекелдерінің сипаттамаларын талдау негізінде шарттар топтары бойынша бөлінеді.

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер ұйым берген шарттар бойынша эртрапандырудың пайдасын осы тәуекелді қабылдағаны үшін қажетті өтемақыға сәйкес келетіндей және ұйымның тәуекелді қабылдамау дәрежесін көрсететіндей етіп көрсетеді; эртрапандырудың пайдасының әсері корреляциялық матрица әдісін қолдану арқылы анықталады.

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер мынадай әдістерді пайдалана отырып айқындалады:

- Сақтандырудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелер:
 - Өмірді сақтандырудан бөлек сақтандыру: Мак әдісі («шығынға негізделген әдіс»);
 - Өмірді сақтандыру шарттары және аннуитет шарттары: Монте-Карло әдісі.
- Туындаған талаптар бойынша міндеттемелер: «Бутстрап» әдісі.

Жоғарыда қарастырылған әдістер таңдалған процентиль мәні бар сенімділік деңгейіне негізделген (процентильдің мәнін Компания анықтайды және әдетте 75% құрайды).

Мака әдісі шығындарды бөлу параметрлерін бағалауға негізделген – математикалық күту және дисперсия. Ол жеке тәуекелдер бойынша жоғалымдардың дисперсиясы мен математикалық күтуі алынған сыйлықақыға пропорционалды деген болжамға негізделген.

Монте-Карло әдісі қолданыстағы келісімшарттар портфолиосының әлеуетті даму сценарийлерін (есепті күнге) олар толық жабылғанға дейін модельдейді.

«Бутстрап» әдісі шығындарды реттеу кезеңдеріндегі шығындардың байқалған нақты өсіміне негізделген шығындар үшбұрыштарын модельдеуге негізделген және ақша ағындарының эмпирикалық ықтималдық үлестірімін алуға және 75% сенімділік деңгейімен тәуекелді түзету мөлшерін таңдауға мүмкіндік береді.

(ii) Шартта көзделген қызметтер маржасы (ШКҚМ)

Сақтандыру бірліктерін анықтау

Шарттар тобының ШКҚМ осы жылы берілген сақтандыру өтемі бірліктерінің саны негізінде әр жылы көрсетілген қызметтерді көрсету үшін пайда немесе залал құрамында танылады, ол әрбір шарт бойынша шарт бойынша берілетін пайданың шамасын және сақтандыру өтемінің күтілетін кезеңін талдау негізінде айқындалады. Сақтандыру өтелімінің бірліктері әрбір есепті күнге қайта қаралады және жаңартылады.

Өмірді жинақтаушы сақтандыру және аннуитеттік сақтандыру шарттары үшін Компания сақтандыру өтемі мен инвестициялық қызметтерді ескереді. Өмірді жинақтаушы сақтандыру шарттары бойынша қызметтердің жалпы көлемі (төлемдер саны) жалпы сақтандыру сомасымен айқындалады.

Аннуитеттік сақтандыру шарты бойынша қызметтердің жалпы көлемі болашақ аннуитеттік төлемдердің келтірілген құны ретінде айқындалады. Дисконттау мөлшерлемелері бастапқы тану күнінде анықталған кірістілік қисығына негізделген.

Басқа портфельдердегі шарттар ешқандай инвестициялық қызмет көрсетпейді. Осылайша, Компания келісімшарт бойынша пайда мөлшерін келісімшарт бойынша ықтимал өтемақының максималды сомасы ретінде анықтайды, ол әдетте барлық жоғары тәуекелді өнімдер бойынша жалпы сақтандыру сомасы ретінде ұсынылады.

Сақтандыру бірліктерін модельдеу кезінде Компания мыналарды ескереді:

- Келісім күшінде болған күнтізбелік жылдың бөлігі;
- уақыт өте келе портфельдің күтілетін қысқаруы (шарттардың қолданылуын тоқтату (тоқтатуды қоса алғанда) немесе қайтыс болу салдарынан).

Пайдаға немесе шығынға ШКҚМ-ды бөлудің күтілетін мерзімдерін талдау (в) тармағында көрсетілген.

Инвестициялық құрамдастар

Компания Шарттың инвестициялық құрамдас бөлігін коммерциялық мазмұны бар барлық сценарийлерде сақтанушыға төлеуге тиісті соманы анықтау арқылы анықтайды. Оларға сақтандыру жағдайы басталатын немесе шарттың қолданылу мерзімі аяқталатын немесе шарт сақтандыру жағдайы басталмай бұзылатын мән-жайлар жатады.

Өмірді жинақтаушы сақтандыру мен зейнетақы аннуитетінің барлық шарттарында инвестициялық компонент бар. Компания осы шарттар бойынша келесі ақша ағындарын инвестициялық компоненттерге қатысты ақша ағындары ретінде қарастырады:

- Кепілдендірілген кезең ішінде күтілетін және нақты аннуитеттік төлемдер;
- Сақтанушы сақтандыру полисінің қолданылуын тоқтатқан жағдайда күтілетін және нақты сатып алу сомалары;
- Қайтыс болған күнгі өтеу құны өлім ықтималдығына көбейтілген, сондай-ақ әрбір келісімшарт бойынша қайтыс болған кездегі өтеу құнына сәйкес келетін нақты өлім төлемінің бөлігі ретінде есептелетін күтілетін өлім төлемінің бөлігі.

Сақтандыру ережелері сақтанушыға сақтандыру және инвестициялық компоненттердің бір-бірінен бөлек қолданылуын тоқтату құқығын бермейді. Осылайша, инвестициялық компонент сақтандыру компонентінен бөлінбейді.

Инвестициялық құрамдастар сақтандыру бойынша түсімдерден және сақтандыру қызметтеріне арналған шығындардан шығарылады.

Компанияның басқа шарттарында инвестициялық компонент жоқ. Компания бұл шарттар қандай да бір инвестициялық компонентті қамтымайтынын анықтайды, өйткені егер сақтанушы шарттан бас тартпаса, Компания қандай да бір соманы төлеуге міндетті емес.

18 Берілген қарыздар

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Берілген қарыздар	335,750	-
	335,750	-

2024 жылы компания өмірді жинақтаушы сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру полисін ұстаушыларға несие бере бастады. Осы қарыздар бойынша тиімді сыйақы мөлшерлемесі жылына 14%-ын құрайды және қарыздар бір жылға дейінгі мерзімге берілді.

Қарыздар полис ұстаушылардың өмірін жинақтаушы сақтандыру шарттарының сатып алу сомасымен толық қамтамасыз етілген. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания күшті кепіл позициясы мен кредиттік тәуекелдің тұрақты құрылымына байланысты күтілетін кредиттік шығындарды мойындамады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша барлық қарыздар жұмыс істеді, мерзімі өткен сомалары болмады және кредиттік тәуекел градациясының 1-сатысына жатқызылды.

19 Басқа активтер мен міндеттемелер

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Өзге активтер		
Кепілдіктер мен кепілгерліктер бойынша дебиторлық берешек	47,841	21,617
Брокерлермен есеп айырысу	18,549	4,419
Барлық басқа қаржы активтері	66,390	26,036

Төленген аванстар	242,490	395,918
Шикізат және материалдар	29,305	1,809
Өзге активтер	16,585	1,845
Барлық басқа қаржылық емес активтер	288,380	399,572
Барлық басқа активтер	354,770	425,608

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Өзге міндеттемелер		
Өзге міндеттемелер	6,343	109,115
Барлық басқа қаржылық міндеттемелер	6,343	109,115

Төлеуге берілетін өзге де салықтар	301,767	98,738
Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қорына міндетті және қосымша жарналарды төлеу жөніндегі міндеттемелер	174,774	43,247
Демалыс бойынша резерв	141,597	76,617
Басқа бағалау міндеттемелері	84,000	77,265
Барлық басқа қаржылық емес міндеттемелер	702,138	295,867
Барлық басқа міндеттемелер	708,481	404,982

20 «РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек

Компания 2024 жыл ішінде Қазақстан қор биржасында «РЕПО» шарттарын жасасты. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек 3,090,112 мың теңгені құрайды, ол 2025 жылғы қаңтарда өтелді. Осы шарттардың мәні әділ құны 3,062,933 мың теңге болатын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің купондық облигациялары болды.

Компания 2023 жыл ішінде Қазақстан қор биржасында «РЕПО» шарттарын жасасты. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек 4,630,256 мың теңгені құрайды, ол 2024 жылғы қаңтарда өтелді. Осы шарттардың мәні әділ құны 4,596,438 мың теңге болатын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің купондық облигациялары болды.

Бұдан әрі «РЕПО» шарты бойынша кредиторлық берешектегі өзгерістер және қаржы қызметінен түсетін ақша ағындары туралы ақпарат ашылады:

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
1 қаңтардағы қалдық	4,630,256	-
Жасалған «РЕПО» шарттары	205,762,903	39,787,047
Жабық «РЕПО» келісімдері	(207,271,105)	(35,195,124)
Есептелген пайыздар	634,126	139,734
Төленген пайыздар	(666,068)	(101,401)
	3,090,112	4,630,256

21 Өзге кредиторлық берешек

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры және өмірді сақтандыру жөніндегі басқа да компаниялар алдындағы кредиторлық берешек	222,578	376,207
Агенттік сыйақы бойынша кредиторлық берешек	124,772	112,459
Сақтандыру төлемдері бойынша кредиторлық берешек	89,909	-
Қолданысы тоқтатылған шарттар бойынша кредиторлық берешек	21,871	22,806
	459,130	511,472

22 Меншікті капитал

(а) Акционерлік капитал

	Қарапайым акциялар 2024 ж.	Қарапайым акциялар 2023 ж.
Шығаруға рұқсат етілген (қарапайым акциялар)	30,000,000	30,000,000
Шығарылған және айналыстағы (қарапайым акциялар)	21,735,976	18,775,056
Номиналды құны, мың теңге	1	1
Шығарылған және толық төленген, мың теңге	21,735,976	18,775,056

2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде Компания номиналды құны бойынша 2,960,920 жай акция шығарды (2023 жылы: Компания 2,772,863 жай акция шығарды).

(б) Капиталды басқару

Компания ҚРҰБ нормативтік актілерінде белгіленген төлем қабілеттілігі маржасына қатысты Қазақстан Республикасының нормативтік талаптарының объектісі болып табылады.

Компания төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативін кемінде 1-де ұстауға міндетті. Төлем қабілеттілігі маржасы нақты төлем қабілеттілігі маржасын ең аз қажетті төлем қабілеттілігі маржасына бөлумен айқындалады. Ең аз қажетті төлем қабілеттілігі маржасы таза тапқан сыйақылар, төленген талаптар мен шетелдік қайта сақтандырушыларға берілген сыйақылар кіретін бірнеше факторлардың негізінде есептеледі. 2024 жылғы 31 желтоқсан мен 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания төлем қабілеттілігі маржасының коэффициенттерін келесі деңгейде сақтады:

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Нақты төлем қабілеттілігі маржасы	14,575,112	13,987,482
Төлем қабілеттілігі маржасының ең аз мөлшері	3,494,549	5,711,879
Төлем қабілеттілігі маржасы	4.17	2.45

(в) Дивидендтер

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Компания акционерлерінің компания резервтерін бөлу құқығы ҚЕХС стандарттарына сәйкес дайындалған компанияның қаржылық (бухгалтерлік) есептілігінде көрсетілген бөлінбеген пайда мөлшерімен немесе болашақ кезеңдерге ауыстырылған жинақталған залал жағдайында ағымдағы жылғы таза пайда сомасымен шектеледі. Егер меншікті капиталдың мөлшері теріс болса немесе таза кірісті бөлу компанияның төлем қабілетсіздігіне немесе Төлем қабілетсіздігіне әкеп соқтырса, бөлуге жол берілмейді. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес бөлуге қолжетімді қаражаттың жалпы көлемі 10,869,274 мың (31 желтоқсан 2023 жыл: 13,054,020 мың теңге).

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде бір акция үшін 5,921,840 мың теңге немесе 315.41 теңге мөлшерінде дивидендтер жарияланды және төленді (2023 жылы: компания 5,272,864 мың теңге немесе 329.51 теңге мөлшерінде дивидендтер жарияланды және төленді).

23 Қаржы құралдарының тәуекелдерін басқару

(а) Тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдері

Тәуекелдерді басқару Компания қызметінің негізінде жатыр және қоғамның операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, несие тәуекел және өтімділік тәуекелі Компания өз қызметін жүзеге асыру үдерісінде кездесетін негізгі тәуекелдер болып табылады.

Компанияның тәуекелдерді басқару саясаты Компанияда болатын тәуекелдерді анықтауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдер лимиттерін және тиісті бақылауларды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдері нарықтық жағдайдың, ұсынылатын өнімдер мен қызметтердің өзгеруін және пайда болған үздік тәжірибені көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралады.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару жүйесінің дұрыс жұмыс істеуіне, негізгі тәуекелдерді басқаруға және тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдерін мақұлдауға, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдауға жауапты.

Басқарма бақылауға және тәуекелдерді төмендету жөніндегі шараларды енгізуге жауап береді, сондай-ақ Компанияның белгіленген тәуекелдер шегінде қызметті жүзеге асыруын қадағалайды. Тәуекелдерді басқару департаменті басшысының міндеттеріне тәуекелдерді жалпы басқару және қолданыстағы заңнама талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру, сондай-ақ Директорлар кеңесіне және жанама түрде Басқарма төрағасына тікелей есеп беретін қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерді анықтау, бағалау, басқару және есеп беру бойынша жалпы қағидаттар мен әдістердің қолданылуын бақылауды жүзеге асыру кіреді.

Ұйым шеңберінде сыртқы және ішкі қауіп факторлары анықталады және басқарылады. Тәуекел факторларының барлық тізбесін анықтауға және тәуекелдерді төмендету бойынша ағымдағы рәсімдердің жеткіліктілік деңгейін айқындауға ерекше назар аударылады. кредиттік және нарықтық тәуекелдерді стандартты талдаудан басқа, тәуекелдерді басқару департаменті жекелеген бағыттар бойынша сараптамалық баға алу мақсатында операциялық бөлімшелермен тұрақты кездесулер өткізу арқылы қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерге мониторинг жүргізеді.

(б) Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – бұл нарықтық бағалардың өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру қаупі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупінен, сондай-ақ басқа да баға тәуекелдерінен тұрады. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және нақты өзгерістерге және нарықтық бағалар мен валюта бағамдарының құбылмалылық деңгейінің өзгеруіне әсер ететін пайыздық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқарудың міндеті-қабылданған тәуекел үшін алынған кірісті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, нарықтық тәуекелге ұшыраудың қолайлы параметрлерден асып кетпеуін басқару және бақылау.

Директорлар кеңесі бақылайтын тәуекелдерді басқару бөлімі нарықтық тәуекелді басқаруға жауапты. Директорлар кеңесі нарықтық тәуекел лимиттерін бекітеді. Компания қаржы құралдарына қатысты ашық позиция бойынша лимиттерді, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру мерзімдерін, валюталық позицияны, шығындар лимиттерін белгілеу және олардың сақталуына тұрақты мониторинг жүргізу арқылы нарықтық тәуекелді басқарады.

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеруінің алшақтығын бақылау арқылы нарықтық тәуекелдің құрамдас бөлігі болып табылатын пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін басқару компанияның таза пайыздық маржасының пайыздық мөлшерлеменің өзгеруінің әртүрлі стандартты және стандартты емес сценарийлеріне сезімталдығын бақылау рәсімімен толықтырылады.

(і) Валюталық тәуекел

Компанияның бірнеше шетел валютасында көрсетілген активтері мен міндеттемелері бар. Валюталық тәуекел – бұл валюта бағамдарының өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру қаупі.

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша туындайтын шетел валютасындағы операциялар бойынша тәуекелді басқару ақша қаражатының белгілі бір көлемін ұстап тұру және тиісті міндеттемелерге сәйкес келетін валюталарда көрсетілген активтерге инвестициялау жолымен, басшылық оны практикалық және жеткілікті деп санайтын мөлшерде жүзеге асырылады. Компанияның саясаты қысқа мерзімді теңгерімсіздікті жою үшін қажет болған жағдайда «спот» бағамдары бойынша шетел валютасын сатып алу немесе сату арқылы тәуекелге ұшыраған таза позицияны рұқсат етілген шектерде ұстауға бағытталған.

Компанияның шетел валюталарында көрсетілген басқа да монетарлық активтер мен міндеттемелерге қатысты саясаты қысқа мерзімді теңгерімсіздікті жою үшін қажет болған жағдайда «спот» бағамдары бойынша шетел валютасын сатып алу немесе сату арқылы тәуекелге ұшыраған нетто-позицияны рұқсат етілген шекте ұстауға бағытталған.

Келесі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар мен сақтандыру шарттары бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы көрсетілген:

мың теңге	Теңге	АҚШ долл.	Барлығы
Активтер			
Ақша қаражаттары және оның баламалары	17,204,229	397,855	17,602,084
ПНЗАӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	2,132,485	70,812	2,203,297
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	20,299,336	3,210,454	23,509,790
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	57,810,618	1,083,690	58,894,308
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	45,904	-	45,904
Берілген қарыздар	335,750	-	335,750
Өзге қаржылық активтер	57,482	8,908	66,390
Барлық актив	97,885,804	4,771,719	102,657,523
Міндеттемелер			
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(56,342,612)	(6,666,588)	(63,009,200)
«РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(3,090,112)	-	(3,090,112)
Өзге кредиторлық берешек	(459,130)	-	(459,130)
Өзге қаржылық міндеттемелер	(6,343)	-	(6,343)
Міндеттемелер барлығы	(59,898,197)	(6,666,588)	(66,564,785)
2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза позиция	37,987,607	(1,894,869)	36,092,738

Келесі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы көрсетілген:

мың теңге	Теңге	АҚШ долл.	Барлығы
Активтер			
Ақша қаражаттары және оның баламалары	4,158,941	39,355	4,198,296
ПНЗАӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	2,094,679	44,943	2,139,622
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	10,130,601	386,564	10,517,165
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	44,509,801	939,545	45,449,346
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	186,703	-	186,703
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	291,950	-	291,950
Өзге қаржылық активтер	17,128	8,908	26,036
Барлық актив	61,389,803	1,419,315	62,809,118
Міндеттемелер			
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(23,118,602)	(410,431)	(23,529,033)
«РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(4,630,256)	-	(4,630,256)
Өзге кредиторлық берешек	(511,472)	-	(511,472)
Өзге қаржылық міндеттемелер	(109,115)	-	(109,115)
Міндеттемелер барлығы	(28,369,445)	(410,431)	(28,779,876)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза позиция	33,020,358	1,008,884	34,029,242

Теңге бағамының төмендеуі, келесі кестеде көрсетілгендей, 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы және 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша келесі валюталарға қатысты меншікті капиталдың және пайданың немесе залалдың бұдан әрі сипатталған ұлғаюына (азаюына) әкеп соқтырар еді. Бұл талдау салықтарды шегергенде жүргізілді және Компания тұрғысынан есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша негізді мүмкін болатын валюта бағамдарының өзгеруіне негізделген. Талдау барлық басқа айнымалылар, атап айтқанда сыйақы мөлшерлемелері өзгеріссіз қалады дегенді білдіреді.

мың теңге	2024 ж.		2023 ж.	
	Таза кіріс	Меншікті капитал	Таза кіріс	Меншікті капитал
АҚШ доллары бағамының 20%-ға өсуі				
Сақтандыру шарттары	(1,066,654)	(1,066,654)	(65,669)	(65,669)
Қаржылық активтер	763,475	763,475	227,090	227,090

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жоғарыда көрсетілген валюталарға қатысты теңге бағамының өсуі шамасы бойынша тең мәнді, бірақ белгі бойынша барлық басқа айнымалылар өзгеріссіз қалады деген жорамалға сүйене отырып, жоғарыда келтірілген көрсеткіштерге кері әсерін тигізер еді.

(ii) Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі

Компанияға нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің ауытқуы оның қаржылық жағдайы мен ақша ағындарына әсер етеді. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін жоғарылатуы мүмкін, бірақ оны төмендетуі мүмкін немесе пайыздық мөлшерлемелердің күтпеген өзгеруі жағдайында шығындардың пайда болуына әкелуі мүмкін.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі белгілі бір өтеу мерзімі бар қолда бар немесе болжанатын активтер ұқсас өтеу мерзімі бар қолда бар немесе болжанатын міндеттемелердің шамасы бойынша көп немесе аз болған жағдайларда туындайды.

Компанияның пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне сезімтал құралдарына мыналар жатады:

мың теңге	2024 ж.			2023 ж.		
	Бекітілген мөлшерлеме	Айнымалы мөлшерлеме	Барлығы	Бекітілген мөлшерлеме	Айнымалы мөлшерлеме	Барлығы
Қаржылық активтер мен міндеттемелер						
Ақша қаражаттары және оның баламалары ПНЗАӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар-борьштық құралдар	17,171,275	-	17,171,275	4,131,342	-	4,131,342
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар-борьштық құралдар	1,577,054	-	1,577,054	1,561,017	-	1,561,017
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар-борьштық құралдар	20,225,353	3,267,213	23,492,566	8,215,077	2,284,864	10,499,941
Берілген қарыздар «РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	58,894,308 335,750	-	58,894,308 335,750	45,449,346	-	45,449,346 -
Сәтандыру және қайта сақтандыру шарттары	(3,090,112)	-	(3,090,112)	(4,630,256)	-	(4,630,256)
Активтер	-	-	45,904	-	-	478,653
Міндеттемелер	-	-	(63,009,200)	-	-	(23,529,033)

Компанияның есепті күнге нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің 100 базистік пунктке (бп) ұлғаюына немесе төмендеуіне сезімталдығын талдау, бұл барлық басқа айнымалылардың өзгеріссіз қалуын білдіреді, келесідей ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	2024 ж.		2023 ж.	
	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
Мөлшерлеменің жоғарылауына қарай 100 базистік тармаққа параллельді жылжу				
Қаржылық активтер мен міндеттемелер	(248,832)	(248,832)	(31,588)	(31,588)
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары	322,788	1,132,251	61,944	346,371
Мөлшерлеменің кемуіне қарай 100 базистік тармаққа параллельді жылжу				
Қаржылық активтер мен міндеттемелер	248,832	248,832	31,588	31,588
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары	(335,295)	(1,242,596)	(57,835)	(369,746)

Пайдаға немесе шығынға және меншікті капиталға әсері тиісті табыс салығын шегергенде ұсынылады.

Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеруіне байланысты әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржылық активтердің әділ құны өзгерген жағдайда, 2024 жылғы 31 желтоқсан мен 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы позициялар негізінде және кірістілік қисықтарының 100 базистік пунктке жоғары немесе төмен қарай параллельді ығысуының жеңілдетілген сценарийін қолдана отырып жасалған пайда немесе залал мен меншікті капиталдың сезімталдық талдауы келесідей түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	2024 ж.		2023 ж.	
	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
Мөлшерлеменің кемуіне қарай 100 базистік тармаққа параллельді жылжу	36,615	754,601	48,361	218,324
Мөлшерлеменің жоғарылауына қарай 100 базистік тармаққа параллельді жылжу	(44,408)	(878,061)	(43,439)	(263,516)

(iii) Үлестік құралдар бағасының өзгеру қаупі

Акция құралдарының (долевые инструменты) баға тәуекелі – бұл қаржылық құралдың әділ құнының немесе болашақ ақша ағындарының нарықтық бағаның өзгеруіне байланысты өзгеру тәуекелі (пайыздық мөлшерлеме немесе валюта бағамы тәуекелінен туындаған өзгерістерден бөлек). Мұндай өзгерістер нақты бір құралға немесе оның эмитентіне тән факторлардан, не нарықта айналыста жүрген барлық ұқсас қаржылық құралдарға әсер ететін жалпы факторлардан туындауы мүмкін. Үлестік құралдар бағасының өзгеру тәуекелі компанияның қаржы құралы бойынша ұзақ немесе қысқа позициясы болған кезде пайда болады.

Компанияның пайдасы немесе залалы мен меншікті капиталының бағалы қағаздардың бағамының өзгеруіне сезімталдығына жүргізілген талдау 2024 жылғы 31 желтоқсан мен 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы позициялар негізінде және бағалы қағаздар құнының 5% төмендеуі немесе өсуі жөніндегі жеңілдетілген сценарийді қолдану арқылы келесідей түрде ұсынылуы мүмкін: Бұл талдау салықтар шегерілгенге дейін жүргізілді.

мың теңге	2024 ж.		2023 ж.	
	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
5% бағалы қағаздар құнының өсуі	31,312	31,312	28,930	28,930
5% бағалы қағаздар құнының төмендеуі	(31,312)	(31,312)	(28,930)	(28,930)

(в) Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел – бұл компанияның контрагентінің міндеттемелерді орындамауынан туындайтын қаржылық шығындар тәуекелі. Компания кредиттік тәуекелді шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау жөніндегі талаптарды қамтитын бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану арқылы қаржы активтері бойынша кредиттік тәуекелді басқарады. Кредиттік саясатты басқарма қарайды және бекітеді.

Компания сақтандыру бойынша дебиторлық берешектің қайтарылуын үнемі қадағалап отырады. Жекелеген контрагенттерді талдаудан басқа, тәуекелдерді басқару департаменті несиелер мен нарықтық тәуекелдердің шоғырлануына қатысты тұтастай алғанда несие портфелін бағалауды жүргізеді.

Кредиттік тәуекелдің ең жоғары деңгейі, әдетте, қаржылық жағдай туралы есепте және танылмаған шарттық міндеттемелер сомасында қаржы активтерінің баланстық құнында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі ықтимал кредиттік тәуекелді төмендету үшін маңызды емес.

Есепті күнгі жағдай бойынша баланстық кредиттік тәуекелдің ең жоғары деңгейі мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаттары және оның баламалары	17,602,084	4,198,296
ПНЗАӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар-борыштық құралдар	1,577,054	1,561,017
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар-борыштық құралдар	23,492,566	10,499,941
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	58,894,308	45,449,346
Берілген қарыздар	335,750	-
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	-	186,703
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	45,904	291,950
Өзге қаржылық активтер	66,390	26,036
Кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейінің жиыны	102,014,056	62,213,289

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компанияда 2 борышкер бар (2023 жылғы 31 желтоқсан: 1 борышкер), оларға қатысты кредиттік тәуекелге ұшырау кредиттік тәуекелге барынша ұшыраудың 10 пайызынан асады. Осы борышкерлерге қатысты кредиттік тәуекелге ұшырау 2024 жылғы 31 желтоқсанға 54,640,936 мың теңгені құрайды (2023 жылғы 31 желтоқсан: 37,982,861 мың теңге).

Қаржылық активтер мен міндеттемелердің өзара есебі

Төмендегі кестеде көрсетілген ашып көрсетулерге қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер кіреді:

- компанияның қаржылық жағдайы туралы есепте өзара есепке алынады; немесе
- олардың қаржылық жағдайы туралы есебінде өзара есепке алынып/алынбайтынына тәуелсіз өзара есепке алу туралы заңды күшіндегі бас келісімнің немесе ұқсас қаржы құралдарына таралатын ұқсас келісімнің пәні болып табылады.

«РЕПО» мәмілелері, «кері РЕПО» мәмілелері, Компанияның бағалы қағаздарын қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдер өзара есепке алу шарттары бар бас келісімнің пәні болып табылады, бұл Своптар мен туынды қаржы құралдары жөніндегі Халықаралық дилерлер қауымдастығының (ISDA) өзара есепке алу туралы бас келісімге ұқсас болып келеді. Негізінен, осы келісімдерге сәйкес, бір валютадағы аяқталмаған операцияларға қатысты әр контрагент белгілі бір күні төлеуге жататын сомалар бір Тараптың екінші Тарапқа төлеуіне жататын бірыңғай таза соманы құрайды. Белгілі бір жағдайларда, мысалы, дефолт сияқты кредиттік оқиға туындаған кезде, келісімшартқа сәйкес барлық аяқталмаған операциялар тоқтатылады, тоқтату сәтіндегі құны бағаланады және есеп айырысу барысында төленуге немесе алынуға тиіс тек бір ғана таза сома анықталады. Халықаралық своп және туынды құралдар дилерлері қауымдастығының (ISDA) бұрын көрсетілген бас өзара есеп айырысу келісімдері қаржылық жағдай туралы есепте өзара есеп айырысу критерийлеріне сәйкес келмейді. Мұның себебі – олар танылған соманы өзара есепке алу құқығын береді, бұл Компанияның немесе оның контрагенттерінің дефолты, төлеуге қабілетсіз немесе банкротқа ұшыраған жағдайда ғана заңды түрде жарамды болады.

Бұдан бөлек, Компания және оның контрагенттері берешекті өзара есепке алу арқылы реттеуді немесе бір уақытта активті өткізуді және міндеттемені орындауды көздемейді.

Келесі кестеде 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша өзара есепке алу туралы заңды күшіндегі бас келісімнің немесе ұқсас келісімнің пәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер ұсынылған:

мың теңге Қаржы активтерінің/ қаржы міндеттемелерінің түрлері	Танылған қаржылық активтердің / қаржылық міндеттеме- лердің толық сомасы	Қаржылық жағдай	Ұсынылған қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттеме- лердің таза сомасы қаржылық жағдай туралы есеп	Қаржылық жағдай	Таза сома
		туралы есепте өзара есептелген танылған қаржылық міндеттеме- лердің/ қаржылық активтердің толық сомалары		туралы есепте ұсынылған қаржылық активтердің/ қаржылық міндеттеме- лердің таза сомасы қаржы құралдары	
«Кері РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарыз алу туралы келісімдер және осыған ұқсас келісімдер	11,935,645	-	11,935,645	(11,907,186)	28,459
Қаржылық активтер барлығы	11,935,645	-	11,935,645	(11,907,186)	28,459
«РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарызға беру туралы келісімдер	(3,090,112)	-	(3,090,112)	3,062,933	(27,179)
Қаржылық міндеттемелер барлығы	(3,090,112)	-	(3,090,112)	3,062,933	(27,179)

Келесі кестеде 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша өзара есепке алу туралы заңды күшіндегі бас келісімнің немесе ұқсас келісімнің пәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер ұсынылған:

мың теңге Қаржы активтерінің/ қаржы міндеттемелерінің түрлері	Танылған қаржылық активтердің / қаржылық міндеттеме- лердің толық сомасы	Қаржылық жағдай туралы есепте өзара есептелген танылған қаржылық міндеттеме- лердің/ қаржылық активтердің толық сомалары	Қаржылық жағдай туралы есепте ұсынылған қаржылық активтердің/ қаржылық міндеттеме- лердің таза сомасы	Қаржылық жағдай туралы есепте ұсынылған қаржылық активтердің/ қаржылық міндеттеме- лердің таза қаржы құралдары	Таза сома
«Кері РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарыз алу туралы келісімдер және осыған ұқсас келісімдер	1,933,211	-	1,933,211	(1,863,620)	69,591
Қаржылық активтер барлығы	1,933,211	-	1,933,211	(1,863,620)	69,591
«РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарызға беру туралы келісімдер	(4,630,256)	-	(4,630,256)	4,596,438	(33,818)
Қаржылық міндеттемелер барлығы	(4,630,256)	-	(4,630,256)	4,596,438	(33,818)

Қаржылық жағдай туралы есепте ұсынылған және бұрын келтірілген кестелерде ашылған қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің толық сомалары және олардың таза сомалары амортизацияланған құн бойынша қаржылық жағдай туралы есепте бағаланады.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Компанияның қаржылық міндеттемелерге байланысты міндеттерді орындауда қиындықтарға тап болу қаупі, олар бойынша есеп айырысу ақша қаражатын немесе басқа қаржылық активті беру арқылы жүзеге асырылады. Сақтандыру шарттарының салыстырмалы түрде өтімді емес сипаты компанияға өтімділігі төмен, бірақ кірістілігі жоғары активтерге инвестициялауға мүмкіндік бергенімен, өтімділік тәуекелі өтімді емес активтерден тұратын қаражаттан туындайды және активтер мен міндеттемелердің өтімділік сипаттамаларының сәйкес келмеуінің нәтижесі болып табылады.

Директорлар кеңесі Компанияның өтімділік тәуекелін басқару стратегиясын анықтайды. Тәуекел-менеджмент департаменті мен компанияның қазынашылығы күн сайын өтімділік бойынша позицияға мониторинг жүргізеді. Компанияның өтімділікті басқаруға деген көзқарасы өз міндеттемелерін қалыпты және стресстік жағдайларда, қолайсыз шығындарсыз немесе компанияның беделіне нұқсан келтіру қаупінсіз уақытында орындау үшін мүмкіндігінше жеткілікті өтімділікті қамтамасыз ету болып табылады. Компанияның өтімділік тәуекелін басқару стратегиясының негізгі ережелері келесідей:

- қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған құрылымын және күтпеген жағдайларға сәйкес өтімділікті сақтау;
- қолма-қол ақшаға оңай айырбасталатын валюталар мен өтеу мерзімдері бойынша әртараптандырылған өтімділігі жоғары активтер портфелінің болуы кассалық өтімділіктің қысқа мерзімді алшақтығы жағдайында қорғау шарасы ретінде;

- компанияның қаржы активтерінің ақша ағындарының сақтандыру шарттарының және басқа да қаржылық міндеттемелердің ақша ағындарына мүмкіндігінше сәйкестігін қолдау;
- өтімділік көрсеткіштерінің тиісті белгіленген нормативтерге сәйкестігін бақылауды жүзеге асыру және компанияның өтімділігі бойынша позицияның түрлі тәуекелдерге ұшырауына және жаһандық оқиғалардың, елдегі және Компанияның өзіндегі оқиғалардың әсеріне «стресс-тесттер» жүргізу.

Тәуекелдерді басқару департаменті мен Компанияның қазынашылығы өтімділік нормативтеріндегі қысқа мерзімді өзгерістерді жабу үшін жалпы компанияда жеткілікті өтімділікті қамтамасыз етуге арналған қысқа мерзімді өтімді активтер пулын қолдайды. Ұзақ мерзімді қаржыландыру құрылымдық өтімділік стандарттарын сақтау үшін қолданылады.

Өтімділік бойынша позицияны мониторингтеу үшін қалыпты және қолайсыз жағдайларда нарық жағдайының әртүрлі ықтимал сценарийлерін ескере отырып, тұрақты негізде «стресс-тесттер» жүргізіледі. Сценарийлер компаниядағы нақты оқиғаларды да, нарыққа қатысты оқиғаларды да ескере отырып жасалады.

Келесі кестеде міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша сақтандыру шарттары мен қайта сақтандыру шарттарының талдауы келтірілген, онда ақша ағындарын алу күтілетін күндер көрсетілген.

2024 ж. мың теңге	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу						Барлығы
	1 жыл немесе одан аз	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5 жастан жоғары	
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	10,436,893	17,725,514	7,470,442	1,230,830	662,450	6,942,007	44,468,136
	10,436,893	17,725,514	7,470,442	1,230,830	662,450	6,942,007	44,468,136

2023 ж. мың теңге	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу						Барлығы
	1 жыл немесе одан аз	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5 жылдан 5 жыл	
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	7,270,930	5,621,208	2,930,848	953,081	489,878	1,444,325	18,710,270
	7,270,930	5,621,208	2,930,848	953,081	489,878	1,444,325	18,710,270

Талап бойынша төленуге жататын сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелердің сомалары бұдан әрі ұсынылған:

мың теңге	31 желтоқсан 2024 ж.		31 желтоқсан 2023 ж.	
	Талап бойынша төлеуге берілетін сома	Баланстық құны	Талап бойынша төлеуге берілетін сома	Баланстық құны
Зейнетақы аннуитеті шарттары		2,038,342	2,074,838	2,221,464
Өмірді жинақтаушы сақтандыру		6,561,401	6,666,611	85,032
				2,350,167
				178,053

Компанияның қаржылық міндеттемелерін өтеудің қалған шарттық мерзімдері 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «1 жыл немесе 1 жылдан аз» санатына жатады. Компанияның қаржылық міндеттемелері бойынша дисконтталмаған ағындар олардың баланстық құнынан айтарлықтай ерекшеленбейді.

24 Шартты міндеттемелер

(а) Соттың істі қарауы

Нарықта өзінің әдеттегі қызметін жүзеге асыру барысында Компания түрлі заңдық талаптарға тап болады. Компания басшылығы сот талқылауларынан туындайтын Компания міндеттемелерінің түпкілікті шамасы (болған жағдайда) болашақта компанияның қаржылық жағдайына немесе қызметінің нәтижелеріне елеулі теріс әсер етпейді деп пайымдайды.

(б) Шартты салық міндеттемелері

Қазақстанның салық жүйесі салыстырмалы түрде жаңа бола отырып, заңнамалық нормалардың, ресми түсіндірмелердің және сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады, көбінесе анық емес және қарама-қайшы, бұл оларды әртүрлі салық органдарының, соның ішінде ҚЕХС стандарттарына сәйкес табыстарды, шығыстарды және қаржылық есептіліктің басқа да баптарын есепке алу тәртібіне қатысты пікірлерді екіұшты түсіндіруге мүмкіндік береді. Салықтарды есептеудің дұрыстығына қатысты тексерулер мен тергеулерді ірі айыппұлдар салуға және пайыздар алуға құқығы бар әртүрлі деңгейдегі реттеушілер жүргізеді. Есеп берілетін кезеңде салықтардың дұрыс есептелуін соңғы бес күнтізбелік жыл ішінде тексеруге болады, бірақ белгілі бір жағдайларда бұл уақыт ұзартылуы мүмкін.

Бұл мән-жайлар Қазақстанда салық тәуекелдерінің басқа елдерге қарағанда әлдеқайда жоғары болуына әкелуі мүмкін. Компания басшылығы қолданыстағы салық заңнамасын, нормативтік талаптарды және сот шешімдерін түсінуіне сүйене отырып, салық міндеттемелері толық көрсетілген деп санайды. Алайда, осы ережелерді тиісті органдардың түсіндіруі басқаша болуы мүмкін және егер олар өз ұстанымдарының заңдылығын дәлелдей алса, бұл осы жекелеген қаржылық есептілікке айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

25 Туынды активтер және қаржылық міндеттемелер: әділ құн

Әділ құнды бағалау активті сату кезінде алынатын немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасындағы әдеттегі мәміле жағдайында міндеттемені беру кезінде төленетін бағаны анықтауға бағытталған. Дегенмен, белгісіздік пен субъективті пайымдауларды пайдалануды ескере отырып, әділ құн активтерді дереу сату немесе міндеттемелерді орындау шеңберінде жүзеге асырылатын құн ретінде түсіндірілмеуі керек.

Белсенді нарықта айналымдағы қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны нарықтық баға белгілеулерге немесе дилерлік бағаларға негізделеді. Барлық басқа қаржы құралдары үшін Компания бағалаудың басқа әдістерін қолдана отырып, әділ құнды анықтайды.

Бағалау әдістерінің мақсаты активтерді сату немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында міндеттемелерді беру бойынша ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операцияның бағасын көрсететін әділ құнды бағалау тәсіліне қол жеткізу болып табылады.

Бағалау әдістеріне ағымдағы уақытқа келтірілген таза құнды бағалау және ақша ағындарын дисконттау модельдері, нарықтық баға белгілеулері белгілі ұқсас құралдармен салыстыру, сондай-ақ бағалаудың басқа модельдері кіреді. Бағалау үшін пайдаланылатын пайымдаулар мен деректерге тәуекелсіз және базалық пайыздық мөлшерлемелер, кредиттік спрэдтер және дисконттау мөлшерлемелерін, акциялар мен облигациялардың баға белгілеулерін, валюта бағамдарын, қор индекстерін, сондай-ақ күтілетін баға ауытқуларын және оларды салыстыруды бағалау үшін қолданылатын басқа түзетулер жатады. Бағалау әдістері нарықтың тәуелсіз қатысушылары анықтайтын есепті күндегі жағдай бойынша қаржы құралының құнын көрсететін әділ құнды анықтауға бағытталған.

Әділ құнын бағалау иерархиясы

Компания көрсетілген бағалауды қалыптастыру кезінде пайдаланылатын деректердің маңыздылығын ескеретін әділ құнды бағалаудың келесі иерархиясын пайдалана отырып, әділ құнды бағалайды:

- 1 деңгей: бірдей қаржы құралдарына қатысты белсенді нарықтағы баға белгілеулер (түзетілмеген).

- 2-деңгей: 1-деңгейге қатысты баға ұсыныстарынан басқа бастапқы деректер тікелей (яғни баға ұсыныстары) немесе жанама түрде (яғни баға ұсыныстарынан алынған деректер) қол жетімді. Аталған санатқа келесі бағалау тәсілдерімен бағаланатын құралдар кіреді: белсенді нарықтарда ұқсас құралдар бойынша қолжетімді нарықтық котировкалар, белсенді емес нарықтарда ұқсас құралдар бойынша котировкалар, сондай-ақ пайдаланылатын барлық деректері тікелей немесе жанама түрде бақыланатын бастапқы ақпаратқа негізделетін өзге де бағалау әдістері.
- 3-деңгей: қол жетімді емес деректер. Бұл санатқа бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдар кіреді, мұндай бақыланбайтын деректер құралды бағалауға айтарлықтай әсер етеді. Бұл санатқа ұқсас құралдарға арналған баға белгілеулер негізінде бағаланатын құралдар кіреді, оларға қатысты құралдар арасындағы айырмашылықты көрсету үшін елеулі бақыланбайтын түзетулерді немесе пайымдауларды пайдалану талап етіледі.

Келесі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялардың әділ құнын талдау берілген:

2024 ж. мың теңге	1-деңгей:	2-деңгей:	Барлық әділ құн	Барлық баланстық құн
АКТИВТЕР				
ПНЗАӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	626,243	1,577,054	2,203,297	2,203,297
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	2,951,375	20,541,191	23,492,566	23,492,566
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	4,499,228	53,093,406	57,592,634	58,894,308

Келесі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялардың әділ құнын талдау берілген:

2023 ж. мың теңге	1-деңгей:	2-деңгей:	Барлығы әділ құн	Барлық баланстық құн
АКТИВТЕР				
ПНЗАӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	578,605	1,561,017	2,139,622	2,139,622
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	1,466,873	9,033,068	10,499,941	10,499,941
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	5,803,131	37,923,600	43,726,731	45,449,346

2024 және 2023 жылдары әділ құн иерархиясының деңгейлері арасында ешқандай қозғалыс болған жоқ.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық бағалы қағаздарды қоспағанда, амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін қаржылық активтер мен міндеттемелердің әділ құны олардың баланстық құнына шамамен тең болады және әділ құн иерархиясының 2-деңгейіне жатқызылады.

26 Байланысты тараптармен операциялар

(a) Бақылау қатынастары

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компанияның бас кәсіпорны «Евразия» сақтандыру компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «бас кәсіпорын») болып табылады.

Бас кәсіпорынды «Евразиялық қаржы компаниясы» АҚ (95%) және өзге де миноритарлық акционерлер бақылайды. Компанияның бас кәсіпорны сыртқы пайдаланушыларға қол жетімді қаржылық есептілікті ұсынады.

«Еуразиялық қаржы компаниясы» АҚ бір топ жеке тұлғалар тарапынан бақыланады: мырза А.А. Машкевич, мырза П.К. Шодиев мырза және М.Н. Ибрагимова ханыммен олардың әрқайсысы 33.3% иеленіп отыр.

(б) Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелерімен операциялар

2024 жылғы 31 Желтоқсанда және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдарға арналған қызметкерлер құрамы шығыстарының құрамына енгізілген сыйақылардың жалпы мөлшері келесідей ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Директорлар кеңесі мен басқарма мүшелері	555,061	239,314

(в) Өзге байланысты тараптармен операциялар

Басқа байланысты тараптарға мырза А. А. Машкевич, мырза П. К. Шодиев және ханым М. Н. Ибрагимованың бақылауындағы компаниялар кіреді.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар, сондай-ақ өзге байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе залал:

мың теңге	Бас компания	Бас компанияның еншілес ұйымдары	Орташа пайыздық мөлшерлеме, %	Өзге	Барлығы
Активтер					
Ақша қаражаттары және оның баламалары	-	2,307,460		-	2,307,460
Ақша қаражаты және олардың теңгедегі баламалары	-	1,909,655	14.3%	-	1,909,655
Ақша қаражаттары және олардың АҚШ долларындағы баламалары	-	397,805	1.8%	-	397,805
Ақша қаражаты және олардың еуроадағы баламалары	-	-		-	-
Өзге активтер	-	18,484		-	18,484
Міндеттемелер					
Сақтандыру шарттары бойынша алғытөлемдер	-	-		-	-
Өзге кредиторлық берешек	-	(111,601)		-	(111,601)
Өзге міндеттемелер	-	(4,261)		-	(4,261)
Пайда/(залал)					
Ақша қаражаттары және олардың баламалары бойынша пайыздық табыстар	-	550,222		-	550,222
Басқа операциялық шығындар	(86,057)	(10,771)		-	(96,828)
Өзге шығындар	-	(19,774)		-	(19,774)
Қолма-қол ақша					
Алынған сыйлықақылар	3,392	52,189		5,438,786	5,494,367
Төленген шағымдар	-	-		(568,299)	(568,299)
Комиссиялық шығыстар	-	(2,403,748)		-	(2,403,748)
Қабылданған міндеттемелер					
Жалпы жиынтық тәуекелге ұшырау*	2,826,974	17,996,154		326,455,755	347,278,883

*Баланстан тыс міндеттемелер байланысты тараптармен жасалған қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелердің жалпы сомасын білдіреді.

**Сақтандыру талаптары байланысты тараптармен жасалған өмірді сақтандырумен байланысты емес сақтандыру шарттары бойынша қойылады, бұл ретте пайда алушылар осы шарттардың тараптары болып табылатын компаниялардың қызметкерлері болып табылады.

2024 жыл ішінде Бас кәсіпорынның пайдасына 5,921,840 мың теңге немесе акция үшін 315.41 теңге мөлшерінде дивиденд жарияланды және төленді.

2024 және 2023 жылдары байланысты тараптармен барлық сақтандыру шарттары нарықтық шарттармен жасалды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар, сондай-ақ өзге байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе залал:

мың теңге	Бас компания	Бас компанияның еншілес ұйымдары	Орташа пайыздық мөлшер-леме, %	Өзге	Барлығы
Активтер					
Ақша қаражаттары және оның баламалары	-	2,232,234		-	2,232,234
Ақша қаражаты және олардың теңгедегі баламалары	-	2,227,610	15.0	-	2,227,610
Ақша қаражаттары және олардың АҚШ долларындағы баламалары	-	4,568	1.5	-	4,568
Ақша қаражаты және олардың еуроадағы баламалары	-	56		-	56
Өзге активтер	-			4,338	4,338
Міндеттемелер					
Сақтандыру шарттары бойынша алғытөлемдер	-	-		(4,337)	(4,337)
Өзге кредиторлық берешек	-	(58,270)		-	(58,270)
Өзге міндеттемелер	-	(2,917)		-	(2,917)
Пайда/(залал)					
Ақша қаражаттары және олардың баламалары бойынша пайыздық табыстар	-	441,493		-	441,493
Басқа операциялық шығындар	(190,700)	(11,482)		-	(202,182)
Өзге шығындар	-	(27,496)		-	(27,496)
Ақша ағындары					
Алынған сыйлықақылар	2,907	37,047		4,032,420	4,072,374
Төленген шағымдар**	-	-		(131,810)	(131,810)
Комиссиялық шығыстар	-	(4,601,061)		-	(4,601,061)
Қабылданған міндеттемелер					
Жалпы жиынтық тәуекелге ұшырау*	2,422,212	14,795,367		291,830,056	309,047,635

* Баланстан тыс міндеттемелер байланысты тараптармен жасалған қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелердің жалпы сомасын білдіреді.

2023 жыл ішінде Бас кәсіпорынның пайдасына 5,272,864 мың теңге немесе акция үшін 329.51 теңге мөлшерінде дивиденд жарияланды және төленді.

27 Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2025 жылғы 22 наурызда «Еуразия» сақтандыру компаниясы» АҚ бенефициарлық иелерінің бірі Александр Машкевич қайтыс болды. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне сәйкес мұраға құқық туралы куәлік мұра ашылған күннен бастап алты ай өткен соң беріледі.